

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 1

24 Mart 2015 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.33

BAŞKAN: Alev DEDEGİL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Vural KAVUNCU (Kütahya)

SÖZCÜ: Sevede BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş)

KÂTİP: Mehmet Kerim YILDIZ (Ağrı)

(Oturum, Başkan Vekili Vural Kavuncu tarafından açıldı)

-----o-----

BAŞKAN – Çok değerli Komisyon üyeleri, çok değerli konuklarımız hepiniz hoş geldiniz. Bugün Komisyonumuzda eğitimle ilgili önemli iki tane kurumumuzun sunuları dinlenecek. Bu noktada artık rapor yazmaya çok az kaldı ama doğrusu hem Millî Eğitim hem de Yükseköğretim Kurulunun bu noktadaki çalışmaları ve bazı noktalar açıkta kalmamalıydı. O açıdan biz hocalarımıza da müdürlerimize de tekrar hoş geldiniz diyoruz.

Gündemde ilk olarak Millî Eğitim Bakanlığından zannediyorum Talim Terbiye Kurulu Başkanının ilk sunusu kendisine alacak, daha sonra, konuşmalardan sonra biz Sayın Emin Karip'e sorularımızı yönelteceğiz.

Ben Sayın Karip'in mikrofonunu açayım.

Hocam, buyurun.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANI PROF. DR. EMİN KARİP - Sayın Başkanım, Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerini Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonunun sayın üyeleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak çalışmalarımızı birkaç noktada özetlemeye çalışacağım. Bunlardan birisi öğretim programlarıyla ilgili çalışmalarımız. İkincisi: Ders kitapları ve eğitim araçlarıyla ilgili çalışmalarımız. Bir de hayat boyu öğrenme kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar var. Bunları özetlemeye çalışacağım.

Şimdi, öncelikle öğretim programlarında kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve kadın haklarıyla ilgili çeşitli kazanımlar yer almakta ve bu kazanımları biz gruplandırdığımızda beş başlık altında topluyoruz. Bunlardan;

Birincisi: Kadın erkek eşitliği.

İkincisi: Toplumsal cinsiyet rolleri.

Üçüncüsü: Karşılıklı saygı.

Dördüncüsü: Kişisel ilişkilerde şiddet içermeyen çatışma çözümleri .

Beşinci olarak da: Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve kişisel bütünlük konusu.

Bu konuların ele alınışında, bu konuları biz herhangi bir ders olarak değil ama bütün derslerin içinde disiplinlerarası bir yaklaşımla ele alıyoruz. Burada disiplinlerarası yaklaşımdan kastettiğimiz şey: Cinsiyet ayrımcılığıyla mücadele, kadına yönelik şiddetin önlenmesi, kadın-erkek eşitliği ve sorunların şiddet içermeyen yöntemlerle çözümü konusunda. Bütün derslerde, yeri geldiğinde, konusu geldiğinde bu konular kapsamında sistematik bir bütünlük içinde ve süreklilik arz edecek bir yapı içinde bu konuları ele almaya çalışıyoruz. Öğretim programlarında ve ders kitaplarında bu konunun nasıl ele alındığıyla ilgili müsaadelerinizle bazı örnekler arz etmek istiyorum.

İçinde bulunduğumuz bugünlerde biz dördüncü sınıflarda okutacağımız ve önümüzdeki yıl ilk defa okutacağımız Yurttaşlık, Demokrasi ve İnsan Hakları dersinin öğretim programını tamamlamak üzereyiz. Hem bu dersimiz kapsamında hem Hayat Bilgisi dersinde hem diğer derslerimizde bu konularla ilgili pek çok kazanım var. Bu kazanımlardan örneğin Hayat Bilgisi'nde iletişim becerisiyle ilgili dinleme, davranışsal incelikler sergileme, açık fikirli olma, itiraz ettiği zaman dahi bunu nezaketle ifade etme, kendini ifade edebilme, hayır diyebilme gibi birtakım beceriler bu kapsamda ele alınıyor. Ayrıca, bir problem çözmeye nasıl bir yol izleneceği, nasıl bir sistematik izleneceği ve problemin çözümünde şiddete yönelmeden, karşımızdaki insana hakaret etmeden, rencide etmeden, kırmadan nasıl bir iletişim içinde olabileceğimiz, suçluluk duymaksızın nasıl hayır diyebileceğimiz. Bunlar özellikle hayat bilgisi programında, güvenlikle ilgili kısımda çocukların küçük yaştan itibaren kendilerini koruma adına ama aynı zamanda da diğerleriyle iletişimde nezaket kuralları çerçevesinde hayır diyebilme, kendilerini ifade edebilme becerileri üzerine odaklanıyor.

Tabii, bununla birlikte etik davranma burada ayrı bir başlık altında. Burada özellikle başkalarının kişisel haklarına saygı gösterme; etik olmayan davranışlarla mücadele etme; yaş, cinsiyet, ırk gibi yanlı davranışlara neden olan eğilimleri fark etme ve bu tür yanlılıkları içermeyen davranışlar sergileme; farklı sosyal, kültürel ve dinî gruplara ait kişilerle etkileşimde bulunma, bu kişileri yargılamadan kabul etme; kendi duygularını yönetebilme; örneğin öfke insani bir duygudur ama öfkeyi yıkıcı olmadan ifade edebilmenin yollarını, yöntemlerini çocuklarımıza nasıl öğretebileceğimizi; üzüntümüzü, korkumuzu, kaygımızı nasıl ifade edebileceğimizle ilgili kazanımlarımız var. Duygularını özellikle ifade etmede, bunun kendisine ve başkasına zarar vermeden ifade edilebilmesiyle ilgili beceriler ve yine farklılıklara saygı duymayla ilgili beceriler var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 2

Şimdi, az önce ifade ettiğim dördüncü sınıfta İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi dersi daha önce sekizinci sınıfta okuttuğumuz bir dersti. Bu Bakanlığımız açısından yeni bir uygulama olacak. Dördüncü sınıfta bu dersin tasarlanmasının temel nedeni şu: Aslında insan haklarıyla ilgili, şiddetle ilgili, demokrasiyle ilgili, yurttaşlıkla ilgili tutum ve davranışlar daha çok değerlerle ilişkili. Eğer temel değerleri kazandırmak istiyorsak, temel değerleri bizim sekizinci sınıfta beklemekten -yani tam da o ergenlik çağının pek çok başka sorunlarıyla uğraşırken- bireyin o yaşta değerler kazanmasından daha çok bu değerlerin beşinci sınıftan önce -ki dördüncü sınıfın çok uygun bir yer olduğu kanaatindeyiz; her ne kadar bir, iki, üçte özellikle hayat bilgisi kapsamında, güvenli hayat konusunda, diğerleriyle ilişkiler, iletişim konusunda pek çok kazanım olsa da- dördüncü sınıfta demokrasi ve insan haklarıyla ilgili bir ders okutmayı planladık ve önümüzdeki öğretim yılında bu ders hayata geçirilmiş olacak.

Şimdi, bu dersin temelinde baktığımız zaman aslında insan olmağımız var. Yani çocuklarımızın her şeyden önce insan olmağından dolayı bir insanın canına, bir insanın bütünlüğüne saygı göstermesi ve bu canın dokunulmazlığı kavramı üzerinden başlayarak bir öğretim programı, bir içerik tasarımı söz konusu. Tabii, insan olmağımızı ve canı konuşmaya başladığımız zaman bunun biraz da bizim kadim medeniyetimizle, kültürümüzle ilişkili olarak çünkü can bu toplumda, bu kültürde kendi başına bir değer ifade ediyor. Bu canın dokunulmazlığı bir insanın kadın olmasından, erkek olmasından önce insan olmağıyla ilişkili olarak ele alınıyor. Ve yine bu program kapsamında özellikle hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği durumda bir çocuğun, çocuk olarak haklarının ne olduğu ve bir insan olarak haklarının ne olduğu ve bu haklarını aramak için hangi yollara başvurabileceği, nasıl bir yol izleyebileceğiyle ilgili çok pratik bilgiler de var. Örneğin daha henüz telefon numaralarını bile bilmeyen bir çocuğun bir hak ihlali söz konusu olduğunda en azından birkaç numarayı sadece rakam olarak ezberlemesi ve gerektiğinde bu kanallara dahi başvurabilmesi için burada çok temel bilgiler ve beceriler yer alıyor. Diğerlerinin hak ve özgürlüklerine saygı göstermek, özellikle cinsiyet temelinde hak ve özgürlüklere, çeşitli yönleriyle, toplumsal yönleriyle hak ve özgürlüklere saygı gösterme ve özellikle ihtilafli konularda, toplumda görüş ayrılıklarının olduğu konularda, diğer insanlarla görüş ayrılıklarının olduğu konularda bir problemi çözmeye çalışırken bunu yapıcı bir dille, şiddete başvurmadan nasıl çözebileceğiyle ilgili çok ayrıntılı kazanımlar tasarlanmış durumda. Bunların bütününde cinsiyet vurgusu ve özellikle şiddete yönelik olarak nasıl önlemler alınabileceği vurgusu özellikle ön plana çıkarılmış durumda ve bunlar öğretim programlarının önemli bir kısmı oluşturuyor. Fakat burada az önce de ifade ettiğim gibi sadece bu dersle ilgili değil sosyal bilgiler dersinin kapsamında da problemleri barışçı bir şekilde çözebilmek var, Türkçe dersinin kapsamında da bu kazanımlar var ve bu kazanımları şu anda öğretim programlarını gözden geçirirken, güncellerken tekrar bugünkü ihtiyaçları da, bugünkü toplumun sorunlarını da dikkate alarak yeniden gözden geçiriyoruz ve bunları özellikle insanlar arasında ırk, cinsiyet, din, sınıf ve benzeri ayrımlar yapmaksızın, adil ve eşit davranma ve hukukun üstünlüğü ve canın dokunulmazlığı temelinde ele almaya çalışıyoruz. Çünkü bu canın dokunulmazlığı kavramını eğer sağlıklı bir şekilde gelecek kuşaklara, bugünün çocuklarına kazandırabilirsek aslında o zaman kadına yönelik şiddeti ya da erkeğe yönelik şiddeti ya da başka bir şekilde bir ayrım üzerinden şiddeti konuşmaya dahi ihtiyaç kalmayacağı kanaatindeyiz çünkü temel olan burada insan ve can. Ama bir de gerçeklik var ki: Evet, kadına yönelik şiddet var ve bu bizim toplumumuzun kanayan bir yarası. O zaman bunlar üzerinde de ayrıca bir vurgu ve ayrıca bir içeriğin tasarlanması söz konusu ve bu yönde çalışıyoruz.

Diğer derslerimizde örneğin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde diğer seçmeli derslerimizde, Halk Kültürü dersinde, Hazreti Muhammed'in Hayatı dersinde, Temel Dinî Bilgiler dersinde cinsiyet ayrımcılığı insanların çeşitli özellikleriyle ayrıma tabi tutulması gibi konular, detaylı olarak ele alınıyor ve bunlarla ilgili belirlenmiş, tanımlanmış kazanımlar var. Dolayısıyla, bunların ders kitaplarına yansımaları, öğretim ortamına, sınıf ortamına yansımaları var.

Şimdi, ders kitaplarıyla ilgili kısma geçtiğimizde, ders kitaplarıyla ilgili olarak 12 Eylül 2012 tarihinde yayınlanan bir yönetmeliğimiz var. Aslında bu yönetmelik cinsiyet ayrımcılığı açısından, toplumsal ayrımcılık açısından bir dönüm noktası ve henüz bunun tam olarak belki toplumsal olarak da farkında değiliz, bunun yansımalarının ama çünkü bir ders kitabı kabul edildiğinde, bu ders kitabının beş yıllık okutulma süresi var. Dolayısıyla, bu yönetmelik öncesinde kabul edilmiş olan birçok kitabın hâlen okutulma süresi devam ediyor. Ancak bu yönetmelik sonrasında özellikle bu yönetmeliğin 6'ncı maddesi temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımın esas olmasını hüküm olarak belirtiyor ve bir ders kitabının incelenmesinde, bir ders kitabının kabulünde, yazımında belirlediğimiz bir çerçeve var. İzinizle o çerçeveyi özellikle okumak istiyorum çünkü bu ders kitaplarımız açısından son derece önemli. Taslak ders kitabında Anayasa'da ve Millî Eğitim Temel Kanunu'nda açıkça hükme bağlanmış eşitlik ilkesini gözeterek temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşım izlenir. Konuların işlenişinde ya da örneklerde, insanların ve olayların sunumunda toplumsal eşitlik ilkesi gözetilir. İçerikte ve görsel öğelerde bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edecek unsurlar bulunmaz. İnsan haklarına aykırı, ayrımcılık ve önyargı niteliği taşıyan ifadeler kullanılamaz. Ders kitabının incelenmesinde bunlar esas ölçütlerdir ve bu ölçütler üzerinden incelenir.

Yine, bunun devamında taslak ders kitabında kullanılan birey adları -birey adlarına kadar dikkat ediyoruz- eşitlik ve genellik ilkesinin gereği olarak toplumda kullanılan adlardan dengeli bir biçimde seçilir yani sadece bir kesimi yansıtmaz,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 3

toplumun yalnızca belirli bir kesimi temsil edecek şekilde kullanılmaz. Verilen örneklerde ve kullanılan karakterlerde cinsiyet açısından makul bir denge gözetilir. Yani, meslekleri tanımlıyorsa mesleklerle ilgili ya da çeşitli etkinliklerle ilgili görseller varsa kitaplarda sadece içerik değil, bu görsellerde de mutlaka cinsiyet açısından dengeli bir dağılım sağlanması esastır ve bir kitap eğer sadece bunu karşılamıyorsa o kitap ders kitabı olarak kabul edilemez, eğitim aracı olarak kabul edilemez.

Anlatım, görsel öge ve çizimlerde toplumun değer yargıları, giyim ve hayat tarzı doğru olarak yansıtılır. Toplumun bir kesimini, siyasi görüşü ya da düşünme biçimini küçük düşüren veya önyargı oluşturabilecek anlatımlara yer verilemez. Ve taslak ders kitabı toplumsal, sosyal barış ve adalet, insan hakları ve çevre bilincini destekleyen bir yaklaşımla hazırlanır. Hiçbir şekilde ne cinsiyet açısından ne toplumdaki diğer özellikler açısından herhangi bir kitap bir tek cümle dahi ayrımcılık içeren ya da ayrımcılık olarak yorumlanabilecek bir ifade içeriyorsa bu yönetmeliğin yayınlandığı tarihten itibaren, bu kriterlerin geçerli olduğu tarihten itibaren ders kitabı olarak kabul edilemez; o, bir tek cümle o kitabın reddedilmesi için yeter sebeptir. Çünkü, bu çocuklarımız açısından, geleceğimiz açısından kabul edilebilir bir durum değildir.

Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığının çalışmaları kapsamında özellikle yıllar itibarıyla kız çocuklarının okullaşma oranlarına baktığımızda, burada ciddi bir iyileşme olduğunu görüyoruz. Ama, okullaşma oranlarından daha çok cinsiyet parite endeksini tercih edeceğim çünkü bunun daha sağlıklı bir gösterge olduğu kanaatindeyim. İlköğretimde 1998 yılında cinsiyet parite endeksi 0,86 yani her 100 çocuğa karşılık, her 100 erkek çocuğa karşılık 86 kız öğrenci var okulda. Bu, 2000 yılında 0,89, 2013 yılına geldiğimiz zaman bu 1,02 yani kızların lehine bir durum oluşmuş durumda. Dolayısıyla, ilköğretim çağında kız çocuklarının okullaşmasıyla ilgili olarak kızların aleyhine bir durum söz konusu değil bugün itibarıyla.

Ortaöğretime geldiğimizde, ortaöğretimde 1998 yılında cinsiyet parite endeksi kız çocuklarımızın aleyhine 0,75; 2000 yılında 0,74; 2003 yılında 0,78; 2007 yılında 0,85, bugün itibarıyla 0,95. Yani, bu şu anlama geliyor: 1998'den, 2000 yılından bugüne geldiğimizde 0,74 olan yani her 100 erkek çocuğa karşı 74 kız çocuğu ortaöğretimde iken bugün itibarıyla her 100 erkek çocuğa karşılık 95 kız çocuğu ortaöğretime dâhil olmuş durumda. Burada hâlâ yüzde 5'lik bir marjımız var, iyileştirme ihtiyacımız var. Ama, bu dönem içinde katedilen mesafe yaklaşık burada yüzde 20'lik bir iyileşme ki bunu Türkiye'nin bütünü açısından değerlendirdiğimizde çok olumlu bir gelişme olarak değerlendirebiliriz. Ayrıca, burada net okullaşma oranı itibarıyla da baktığımızda, ortaöğretimde kız çocuklarının net okullaşma oranında yüzde 76'ya çıktığını görüyoruz. Ama, cinsiyet paritesi endeksinin daha sağlıklı bir gösterge, daha önemli bir gösterge olduğu kanaatindeyim. Yani, özellikle 2006 yılı 17 sayılı Genelge'yle öngörülen tedbirlerden birisi, kız çocuklarının okullaşmasını artırmak için kız yatılı bölge okullarının oluşturulması idi. Şu anda bizim 26 kız yatılı bölge okulumuz var. Ve bu kız yatılı bölge okulları, ihtiyaç olan yerlerde özellikle kız çocuklarının okullaşması için kız yatılı bölge okuluna ihtiyaç varsa buralarda bu okulları açmaya devam ediyoruz ama şu an itibarıyla 26 adet çeşitli bölgelerde, çeşitli illerimizde ki bundan Isparta'da da var, Konya'da da var bu okullarımız, Van'da, Batman'da da var yani Türkiye'nin her yerinde var aslında, ihtiyaç olan yerlerde kız çocukları için yatılı bölge okulları açılıyor.

Diğer taraftan, hayat boyu öğrenme kapsamında yapılan faaliyetler var. Çünkü, şiddet konusu sadece çocuklarla ilgili bir konu değil, aslında daha çok yetişkinlerin çocukların dünyasına getirdiği bir konu. Dolayısıyla, sadece çocuklara vereceğimiz eğitim kapsamında, öğretim programlarında düzenleme yaparak şiddetle ilgili problemi çözemeyeceğimizin farkındayız. Bu sebeple yetişkinlere yönelik olarak programlarda, yetişkinlere yönelik olarak çalışmalarda hayat boyu öğrenme kapsamında da çeşitli çalışmalar var. Örneğin, 80 ilde yürütülen aile içi iletişim ve İnternet bilinci seminerleri, aile içi iletişimin geliştirilmesi, ayrıca belki burada daha önce konuşulmuştur ama yine Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından onaylanan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının hazırladığı aile eğitimi programları var. Bu programlar kapsamında da özellikle aile içi iletişimin geliştirilmesi, aile içi problemlerin şiddete yönelmeden çözümüne yönelik birtakım düzenlemeler ve içerikler var.

Bu çalışmalar kapsamında da özellikle eğitimcilerin eğitimi yani yetişkinlere eğitim verecek eğitimcilerin eğitimi çalışmalarının yürütüldüğünü biliyoruz. Ama, bizim Bakanlık olarak hayat boyu eğitim kapsamında özellikle 0-18 yaş için geliştirilmiş aile eğitimi kurs programlarımız var. Burada özellikle çocuk ve kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine yönelik olarak düzenlenen kurslar hem problem çözmeyle ilgili hem aile içi iletişimin geliştirilmesiyle ilgili çalışmalar var. Bu kapsamda, sadece 2014 yılı için baktığımızda, 5.545 kursla 213.886 kursiyere eğitim verildiğini görüyoruz ve bugüne kadar 3.679 eğitimciyle bu kapsamda yaptığımız çalışmalarda 1 milyon 807 bin yetişkinin eğitim aldığını görüyoruz. Tabii, bu çalışmalar oldukça geniş kapsamlı. Bunların ceza ve tevkif evlerinde görevli sosyal hizmet uzmanı, psikolog, öğretmenler ile kadrolu ve ücretli usta öğreticilerden eğitimcilerin eğitimci yetiştirmek amacıyla yapılan çalışmalar var ve bu çalışmalar kapsamında eğitim alan eğitimcilere de sertifika veriyoruz Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğümüzün düzenlediği kurslar kapsamında.

Evet, genel olarak bizim Bakanlık düzeyinde yaptığımız çalışmalar daha çok bu çerçevede. Tabii, öğretmen eğitimleri var ayrıca. Öğretmen eğitimlerinde yine demokrasi, yurttaşlık, insan hakları eğitimiyle ilgili çalışmalarımız var. Burada öğretmenlerimizin özellikle bu konularda, insan haklarıyla ilgili konularda ama özellikle de şiddetle ilgili ve şiddetle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 4

baş etmeyle ilgili konularda bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalarımız var. Bunların bir kısmını Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğümüz aracılığıyla yürütüyoruz, bir kısmını da Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının yürütmekte olduğu demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Projesi kapsamında yürütüyoruz. Burada yaptığımız çalışmalarda daha çok biz rehber öğretmenler ve özellikle illerinde, kendi bölgelerinde, kendi yörelerinde diğer öğretmenlerinde bilinçlendirilmesinde, eğitiminde görev alacak, rol alacak öğretmenlerin yetiştirilmesi şeklinde... Çünkü bu etkiyi yaygınlaştırmak istiyoruz yani sadece öğretmeni alıp o öğretmenin bilinçlendirilmesi değil, o öğretmenler için eğitim paketleri, eğitim programları hazırlıyoruz ve bu öğretmenlerimiz bu eğitim programlarını kullanarak diğer meslektaşlarının bilinçlenmesinde, onların aynı alanda eğitim almasında da görev alıyorlar. Şu an için benim sunumum bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

Daha sonra sorularla ilgili olarak ayrıntılı olarak cevaplamaya çalışacağım.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyoruz.

Aslında detaylı, kapsamlı bir bilgi verdiniz. Aslında millî eğitimle ilişkili bazı sorularımız var ama diğer millî eğitimle ilgili konularımızı dinleyelim, belki açıklar kapanır; soruları Millî Eğitim Bakanlığından toplu olarak alalım.

Şimdi, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünden Daire Başkanımız Şennur Çetin Hanımefendi...

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANI PROF. DR. EMİN KARİP – Sayın Başkanım, eğer izin verirseniz arkadaşlarımız ayrı ayrı sunum yapmayacaklar, bu sunumları ben toparladım aslında. Sorularla ilgili kısımda...

BAŞKAN – O zaman sorular kısmına doğrudan biz geçelim.

Ben, müsaadenizle bir soruyla başlayayım Sayın Başkanım. Bu kadın konukevlerinde var. Bu kadın konukevlerinde kalan kadınların çocuklarının Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul öncesi eğitim kurumlarından ücretsiz yararlanmaları söz konusu mu? Gördüğümüz sorunlardan bir tanesi buydu.

Bir diğeri bu Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı'nda bu şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan kadınlara birtakım hizmetler sunuluyor. Bu hizmetleri de yani korunma, barınma, meslek, iş edindirme, bazı yasal hakların verilmesi, çocuk-yaşlı bakımı vesaire gibi... Bu hizmetlerin daha etkili verilmesi, yaygınlaştırılması adına ihtiyaca göre sizlerin Millî Eğitim Bakanlığına bir personel temini, insan kaynağı oluşturma açısından bir projeniz var mı? Ben bunları bir öğrenmek istiyorum. Sonra arkadaşlara da söz vereceğim.

Buyurun Başkanım.

TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM POLİTİKALARI DAİRE BAŞKANI FATİH BAŞAK – 1'inci sorunuzla ilgili cevaplandırmayı ben yapacağım, kadın konukevlerindeki kadınlarımızın çocuklarının okul öncesi eğitimden ücretsiz olarak faydalanmalarıyla ilgili sorunuz: Bizim Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğimiz'de de olsun, gerekse uygulamalarda olsun, kadın konukevlerindeki kadınlarımızın, çocuklarımızın okul öncesi eğitimden ücretsiz yararlanmaları mümkün, onunla ilgili mevzuat açısından da bir problem yaşanmamaktadır, öyle bir sıkıntımız da bulunmamaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL ORTAKLAR VE PROJELER DAİRE BAŞKANI VEKİLİ ŞENNUR ÇETİN – Şiddete uğrayan kadınlara meslek edindirmeyle ilgili yaptığımız çalışmalarla ilgili bilgi vermek istiyorum. Genel Müdürlüğümüz olarak Bakanlığımızın kendi iç kaynaklarımızla, ulusal kaynaklarımızla 2011-2016 yılları arasında yürüttüğümüz bir projemiz var, Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi. Burada, özellikle bu proje kapsamında şiddet mağduru kadınlar, eğitime erişim fırsatı bulamamış bireyler, muhtaç durumdaki dul ve yetimler, cezaevinden tahliye olmuş veya bir mesleki becerisi olmayan kişiler, bir meslek sahibi olmak isteyen ev hanımlarına yönelik böyle bir hedef kitlemiz var. Bu çalışma kapsamında 35 pilot ilde çalışmalarımızı yürütmekteyiz 2011 yılından itibaren. Şu anda da 23 Mart 2015 tarih itibarıyla 11.179 kişi bu anlamda, meslek edinme anlamında, beceri kazanma anlamında başvuruda bulunmuş, 2014 itibarıyla da 5.700 kişiye eğitimler vererek bilfiil belgelendirilmişlerdir. Bu kapsamda, kısa adı MESGEP olan projemiz kapsamında 444 4 632 numarası olan ve bu tamamen bir ücretsiz bir telefon hattı... Herkes buraya ulaşarak problemini söyleyip bu koruma evlerindeki, Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı gibi evlerdeki kadınlara da yerinde eğitim verilmeye de gidilmekte. Aynı zamanda, "mesgep.meb.gov.tr" adresinden de detaylı bilgi alınmaktadır. Mağdur olan kişilerin kurs alma yerine kendisi ulaşımını sağlayamıyorsa dahi evinden taşıyla alınarak da eğitim yerine getirilerek meslek, beceri kazanma anlamında, sosyalleşme anlamında da projemiz hâlen devam etmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, ben, bir noktadan...

Şimdi, meslek yüksekokulu düzeyinde ve yüksekokul düzeyinde -birazdan sayın hocalarım da bahsedecekler- bizim bu yetmiş kişilik personelle ilişkili bazı çalışmalar var. Artık evde bakım teknikerleri yetişiyor, sosyal hizmet uzmanları yetişiyor. Bunların lise müfredatında bölüm veya bununla ilgili bir çalışmanız var mı?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 5

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL ORTAKLAR VE PROJELER DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞENNUR ÇETİN – Hasta, yaşlı bakım hizmetleri dediğimiz bir alanımız var ve programımız lise seviyesinde dediğiniz gibi. Seviyelendirme olarak baktığımızda Avrupa Birliğinin geçerli saydığı 4'üncü seviyede. Bu eğitimler hâlen verilmekte. Şu anda da, bu yıl Genel Müdürlük olarak yürütmüş olduğumuz, başka bir kaynaktan, Ulusal Ajanstan aldığımız kaynakla da bu alandan 8 öğretmen bilfiil Avrupa'da, Almanya ve İtalya'da bir aylık işbaşında eğitimi uygulama olarak görüp Türkiye'ye gelecekler ve hizmet içi yoluyla da bunu diğer alan öğretmenlerimizi, eğitici eğitimcilerimizi yetiştireceğiz. Bu anlamda, yaşlı ve hasta bakımında da alanımız var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL ORTAKLAR VE PROJELER DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞENNUR ÇETİN – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bayazıt.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Ben şeyi soracağım: Bu kursların sonucunda herhangi bir sivil toplum örgütünden veyahut da iş dünyasından talep geliyor mu? Çünkü bunların eğitmenin yanı sıra, meslek edindirmenin yanı sıra onlara iş gücü sağlanması gerek. Bunun için herhangi bir proje var mı, yapılıyor mu?

Teşekkürler.

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL ORTAKLAR VE PROJELER DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞENNUR ÇETİN – Sayın Başkanım, Millî Eğitim Bakanlığı olarak istihdam gibi bir sorumluluğumuz olmadığı için... Aslında projenin ilk çıkışı da sadece hem sosyalleşme hem de -tabiri caizse- kollarına altın bilezik takma anlamında mesleki beceri kazandırmaktı ama bu talep -evet, 2014 yılında eğitim alıp da Millî Eğitim Bakanlığının belgesini alan kişiler bu yeterliliklerini maddi anlamda da kullanmak istediler, maddiyata çevirmek istediler- ve istihdam başvuruları var dediğiniz gibi. Bu anlamda okullarımız... Çünkü bu 35 ildeki Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı ve Hayat Boyu Öğrenim Genel Müdürlüğümüze bağlı tüm kurumlarımız, yani halk eğitim merkezlerinden meslek liselerimiz dâhil olmak üzere -ki bunlar en ücra köşede, köyde dahi var- bu kurumlara başvurması hâlinde istihdamda da arkadaşlar İŞKUR'la beraber iş birliği yaparak istihdamla ilgili yardımı da yapıyoruz, evet.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Uçma, buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sunumlar için de çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Bir yığın ek enstrüman sayıldı, unsurlar da ifade edildi ancak konumuz şiddet. Şiddeti önlemenin önemli boyutlarından bir tanesi, zihniyet değişimidir. Yani, sürekli vurguladık ne kalıp yargılarla bu işlere yaklaşarak çözebiliriz ne modern verilerle bunu çözme imkânımız yok. Yani, modern versiyonların insana ve kadına yaklaşımı da çok problematik, kutsallardan kaynaklandığı söylenen ama kutsallarla uzaktan yakından alakası olmayan kalıp yargılarla da bu sorunun çözümü mümkün değil.

Şimdi, merak ediyorum, zihniyet değişimine yönelik, en çok da kutsala ilişkin yorumlardan kaynaklanan şiddete yönelik kimi eğilimleri mübah gören ve insanı asli görevlerinin dışına çıkaran, özellikle Batı modernitesinin ve diğer taraftan da klasik kaynaklardan hareketle oluşturulmuş, din yerine kaim kılınmış fikhin izale edilebilmesi için bir çalışma yapıyor musunuz? Bu, oldukça merakımı mucip bir konu. Yapmıyor musunuz efendim?

HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL, KÜLTÜREL EĞİTİMLER VE FAALİYETLER DAİRE BAŞKANI HASAN YILMAZ – Efendim, Talim Terbiye Kurulu Başkanımız burada.

BAŞKAN – Bir saniye...

İSMET UÇMA (İstanbul) – Ben bitireyim isterseniz Başkanım, sonra şey yapalım.

BAŞKAN – Cevap bekliyor tarzında oldu da Sayın Uçma.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Bir el hareketinizi gördüm de.

HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL, KÜLTÜREL EĞİTİMLER VE FAALİYETLER DAİRE BAŞKANI HASAN YILMAZ – Ben şuna uzandım da...

İSMET UÇMA (İstanbul) – Öyle mi? Peki, affedersiniz.

HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL, KÜLTÜREL EĞİTİMLER VE FAALİYETLER DAİRE BAŞKANI HASAN YILMAZ – Ben hiç farkında değilim, özür dilerim, sizinle alakası yok.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Eyvallah, eyvallah canım.

Bir başkası, şiddeti önlemenin önemli unsurlarından bir tanesi, numuneyiimsal insanların toplum hayatında yoğun şekilde bulunmasıdır. Siz öğretmen istihdamında -okul öncesinde özellikle- herhangi bir şekilde, kendisinin bizzatı elinde olan ya da olmayan nedenlerle şiddete eğilimli olup olmadığını yıllık belli periyotlarla teste tabi tutuyor musunuz? Örneğin, bazen şöyle söyleniyor bize gelen şikâyetlerde: Bu dersler boş geçerse çocuklar açısından daha iyidir çünkü -hocalarımızı tenzih ederim ama- bu derse giren arkadaşımız kendisi bizzat sorunlu. Şimdi, eğer biz konuları özü itibarıyla ana eksen

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 6

üzerinde oturtmazsak çevrede dolaşmaya başlarız. Binlerce kurs düzenleyelim, sertifika verelim -bunları yapıyoruz zaten- bunların hiçbir anlamı olmaz, önemi olmaz. Bizim zihniyet değişimini sağlamamız lazım. Zihniyet değişimi de kuşkusuz ki eğitimle olabilecek, öğretimle olabilecek, örneklerle olabilecek, numuneyi imtisallerle olabilecek bir husustur. Buna ilişkin çalışmalarımızın olup olmadığını doğrusu merak ediyorum. Yoksa, diğerleri gerçekten de -tabiri miyaneyle- havanda su dövmek olur.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Buyurun Başkanım.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANI PROF. DR. EMİN KARİP – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, evet, sorunun bir zihniyet sorunu olduğu kesinlikle burada mutlak yerinde bir tespit. Bununla ilgili olarak, şimdi işin inançla ilgili boyutu, inanca atfedilen bir boyutu evet var ama inançla ilgili olmadığını sayın vekilimiz de ifade etti.

Şimdi, bu anlamda, inançla ilgili olan kısmında aslında şu tür çalışmalar var: Bunların az önce ayrıtısına girmedim ama örneğin din kültürü ve ahlak dersinden tutalım da, Hazreti Muhammed’in hayatı, temel dinî bilgiler gibi derslerde hemen birkaç tane örnek vermek istiyorum. Örneğin, kadın ve erkek her bireyin mülkiyet ve tasarruf hakkının bulunduğu, insan olma bakımından kadın ile erkek arasında ayırım gözetilmemesi ve Peygamber Efendimiz’in gözetmediği, bunun gibi, insanlar arasında ayırım yapılmaması, insanlar arasında ırk, cinsiyet, din, sınıf, mevki ve benzeri ayırım yapmaksızın insanlara adil davranma gibi burada kazanımlar var. Tabii ki bunlar, bu dersler çerçevesinde ele aldığımız zaman daha çok inanç yönü itibarıyla ele alınan konular ve inanç yönü itibarıyla da bunun böyle olması gereği dinin temel kaynaklarına dayalı olarak ele alınıyor.

Şimdi, diğer taraftan, evet, bir toplumun kültürüyle ilişkili boyutları var. Şu ayrıntıya girmedim az önce ama onu da ifade etmek isterim: Örneğin, 4’üncü sınıfta okutacağımız, bu önümüzdeki öğretim yılından itibaren okutacağımız yurttaşlık, demokrasi ve insan hakları dersinde biz klasik bir ders işlenişi ya da klasik bir ders kitabı mantığıyla bu dersi tasarlamadık. Burada şöyle bir yol izleyeceğiz, şu anda bunun çalışması tamamlanmak üzere, kitap kısmı tamamlanmak üzere: Bizim kültürümüzde, bizim coğrafyamızda, bizim medeniyetimizde insan haklarıyla ilgili, temel hak ve hürriyetlerle ilgili, başkalarının haklarıyla ilgili, problemleri nasıl çözeceğimizle ilgili aslında çok eski bir medeniyetin bugüne kadar süzülüp gelmiş masalları var, hikâyeleri var, bu yaştaki çocuklar için tam da bunlar aslında işlenebilecek, kullanılabilir materyaller. Örneğin bu derste bu öğretim yılı boyunca bu tür masallar derlenip, dersin amacına uygun olarak derlenip bu masallar üzerinden çocuklar bu masalları okuyup, sınıfta okunup, bunlar üzerinden tartışmalarla öğrenciler işin içine katılarak, öğrenciler kendileri konuyu tartışarak, diğerleriyle paylaşarak, böyle bir öğrenme yaklaşımıyla bu dersi ele almaya çalışıyoruz. Şimdi, bu ders de tamamıyla aslında bir farklı bir yaklaşım. Bu yaklaşım bizim başka bir yerden model olarak alıp buraya adapte edeceğimiz bir yaklaşım da değil. Bu, bizim kendi insanımızın, birlikte çalıştığımız öğretmenlerimizin, akademisyenlerimizin, bakanlık mensuplarımızın, ortak aklın ürettiği ve geldiği bir nokta. Çünkü bu masalların içinde aslında kültürel kodlar var, toplumun bir problemini nasıl çözdüğünün örnekleri var, toplumun yine cinsiyet açısından ya da diğer yönleriyle insana nasıl baktığı var. Burada iyi örneklerimiz var, bu iyi örnekler üzerinden bunu işlemeye çalışacağız.

Diğer taraftan, öğretmenlerle ilgili kısımda... Yani, şöyle bir testimiz yok: Biz öğretmen alımında ya da öğretmenlerimiz görevlerini yürütürken bu öğretmenlerimize şiddete eğilimleri olup olmadığı yönünde bir test uygulamıyoruz, böyle bir testimiz yok ama Bakanlık olarak eğer böyle bir problemle karşılaşmışsak bununla ilgili yapılan rutin işlemlerimiz var, evet. Yani, burada bununla ilgili özel bir ölçme değerlendirme ya da özel bir test etme yöntemi söz konusu değil.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Programa alalım o zaman Hocam, olur mu?

Bir soru daha ilave edeyim, devam edin.

BAŞKAN – Buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Hocam, bunun mutlaka programa alınmasını öneriyorum. Özellikle okul öncesinde, bana göre bütün okullarda belli periyotlarla hocalarımız onurları incinmeden bir testten geçmeliler çünkü bunun Batı’da, Avrupa’da, Amerika’da örnekleri var. Öğrencinin ve okulun düzeyine göre bu sık ya da daha seyrek aralıklarla yapılabilir, bunda hiç kuşku yok.

Buna ilaveten, ayrıca, sadece bununla yetinmek yerine, mesela istatistiki olarak elinizde veriler var mı? Toplumsal hayatla, kurumsal hayatlarımızla yani “sivil hayat” dediğimiz, “kamusal alan” dediğimiz -tırnak içinde, ne demekse o, ben onu, kamusal alan denilen şeyi anlamam fazla- bu alanla eğitim kurumlarımızdaki şiddetin oransal bir istatistiği var mı elinizde? Ya da yıllara göre okullarımızda şiddet, taciz ve benzeri hususlara ilişkin elimizde veriler var mı? Bunların nedenleri üzerinde sosyolojik, psikolojik, felsefi değerlendirmeler var mı? Yoksa, bunların alınması gerekir diye düşünüyorum çünkü bunlar kayda geçmeden önce bilinmiyordu. Şimdi çokluk gibi gözükmesinin nedeni, 2002’den itibaren kayıtlara geçiyor bunlar, bir şeffaf durum var, iletişim, medya bunları çok hızlandırdı. Yani, eskiden mektupla bir olayı haber verirken bugün toplum anında haberdar oluyor. Bunlar yoksa şayet Sevgili Hocam, bunları dâhil ederek, mesela o

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 7

istatistikleri de... Mesela, hangi bölgelerde, hangi okullarda öğrenci ya da öğrenciden öğretmene, idareciden öğretmene, öğrenciye; öğrenciden öğrenciye, işte, cinsiyetlerine göre ve bunların nedenleri üzerinde ellerinizde veriler varsa bunlar bizim projeksiyon açısından ve fütürist yaklaşımlarımız açısından fevkalade değerli olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Tekrar buyurun.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANI PROF. DR. EMİN KARİP – Bunlarla ilgili karşılaştırmalı bir veri şu an itibarıyla elimizde yok ancak resmî kayıtlarda olan, okullardaki durumlarla ilgili resmî kayıtlarda olan veriler elbette ki kayıtlarımızda var. Ancak, burada da şunu göz önünde bulundurmak gerekiyor: Acaba burada bir artış mı var, yoksa bunun farkına vardığımız, bilincinde olduğumuz için bunları ifade etmek ve kayda geçirmek konusunda biraz daha hassas mı davranıyoruz? Çünkü, on yıl önce konuşmadığımız pek çok şeyi bugün konuşuyoruz. On yıl önce söylemeye çekindiğimiz şeyleri bugün söylüyoruz. Dolayısıyla, belki de on yıl önce hiç kayda geçmiyordu ama bugün kayda geçiyor. Ancak bu karşılaştırmalı verilerin olması ki 19'uncu Millî Eğitim Şûrası'nda gündem konularımızdan biri okul güvenliği idi. Dolayısıyla okul güvenliği ve şiddet orada ele alınan konulardan biriydi. Orada birtakım tedbirler de öngörölmüş durumda; Bakanlık olarak bunları da şu anda değerlendiriyoruz. Ancak burada iyi bir veri tabanının olması başlangıç noktamız olacak diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Dalbudak, buyurun.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Sayın Başkan, ben bu noktada İsmet Bey'e çok katılıyorum, hakikaten bu veri tabanının oluşması için okullarda bu tür istatistiklerin tutulması, bir veri tabanının olması ve hani her 10 öğrenciye 1 yaşam koçu gibi onlarla sürekli ilgilenecek ve onların psikolojik, sosyolojik bütün süreçlerini takip edecek keşke böyle imkânlarımız olsa ama böyle imkânlarımız yoksa bile rehberlik öğretmenleri aracılığıyla ortaokullarda ve liselerde belki bir anket ayda bir bu çocuklar neler yaşıyor diye yapılabilir. Okulu biz, işte sınavlardan, o yarıştan, koşturmadan ibaret biliyoruz ama belki de orada yakalarsak bunu yani hep Alev Başkanımız mesela onu söylerdi bir risk analizi, bir risk haritası çıkartabilmek için okullar çok önemli yerler. Yani o çocuğun süreç içerisindeki değişimi, biraz önce ifade edildiği gibi iradecilerle birlikteki değişimi, süreçle birlikte değişimini çok iyi analiz edeceğimiz yerler ve bunun için o veri tabanının oluşturulması, biz her ne kadar ŞÖNİM'lerde yapıyorsak okullarda da bu veri analizi olmalı ve bunlar çok kolay şeyler yani ayda 1 kez, ne bileyim on beş günde 1 kez bu çocuklarla ilgili birtakım verilerin toplanması hani güzel olur diye düşünüyorum.

Bir de şunu söyleyeceğim, kendi bölgemle alakalı bir sorundu, bana tabii, kantincileri temsil eden birkaç arkadaş gelmişti, şunu söylediler: Ortaokulda, 2 tane ortaokul var; bir tanesinde dışarıya çıkmak yasak öğle aralarında, yemek arasında. Evi yakın olanlar evlerine gidiyor, diğer öğrenciler okulda kalıyor ve çocuk dışarıya çıktığında başka türlü çevresel faktörlerle yani kötü etken çevresel faktörlerle karşılaşmıyor. Okulda yine belirli bir güvenlik var, hani 1 tane de olsa öğretmen var ve çocuklar bir nebze olsun daha korunaklı durumda ama diğer bir okulda, yine ortaokul ve öğlen arası, tam gün bir okul ama öğleden sonra bütün çocuklar dışarıda. Yani bu çocukları kontrol etmek, bu çocuklar nereye gidiyor, ne yapıyor, nerede, ne şekilde olduklarını bilmek çok zor. Hani ben bunu il bazında çözebilir miyiz diye o dönemde konuşmuştum ama bunu genel bir uygulama yapmak hani tüm Türkiye'de eğer tam günse okul öğlen arasında çocuklar ev yakınsa eve gittiğinden emin olacak bir kontrol sistemi, değilse de okulda kalmaları ve okulda olmaları konusunda bir kontrol sistemi olmak zorunda diye düşünüyorum. Çünkü hele hele eğer okul şehir içindeyse o etken faktörler, dışarıdaki çevresel faktörler çocuğun tamamen "internet" kafelerde ya da başka türlü yerde... Madde bağımlılığı böyle böyle başlıyor. Yani çocuğu gittiği ortamda, sosyal ortamda iki gün içerisinde her türlü şekle sokabiliyorsunuz. Dolayısıyla bence bu hani tüm Türkiye'de uygulanması gereken bir uygulama diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, zannediyorum bu kapsamda yapacağınız açıklamalar da var.

Bir de okul ve yakın çevresindeki risk faktörlerini siz değerlendiriyor ve ona göre bazı önlemler de alıyorsunuz herhâlde; eğer bunlardan da bahsederseniz...

Buyurun.

TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM POLİTİKALARI DAİRE BAŞKANI FATİH BAŞAK – Sayın Başkanım, birinci kısım ile ilgili Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün şu anda üzerinde çalıştığı, inşallah önümüzdeki eğitim öğretim yılından itibaren de uygulamaya koymaya çalıştığı bir projemiz var. Bu projemizde öncelikle öğrencilerin tanıma ve değerlendirmeleriyle ilgili çalışmalar yapıyoruz. Burada öğrencilerin okula devamsızlıklarından tutun da öğrencinin velilerinin okula olan tutumları, öğrencinin bir gün dahi okula gelmediği andan itibaren risk oluşturabilecek bütün faktörlerin, etkenlerin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar da yapıyoruz. Böyle bir durum olduğunda hem öğretmenlerimize hem okul yöneticilerimize bazı sorumluluklar da getiriliyor. Örneğin, bir öğrencimiz bir gün okula gelmediği takdirde hemen öğrenci velisiyle irtibata geçerek neden olduğu, neden gelmediği gibi daha sonraki gün veya aylarda önümüze çıkabilecek çocuklar için dezavantajlı durumu ortadan kaldırmak adına tedbirler alıyoruz. Bununla ilgili bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 8

modül çalışmamız var, o modül çalışmamız da devam ediyor. Bu anlamda Sayın Vekilimin de dediği gibi birçok risk faktörünü de ortadan kaldırmak için bu çalışmamız da faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Millî Eğitim Bakanlığına başka bir soru gözükmüyor.

Efendim, yoğun çalışmalarınızı öğrendik aslında ebeveynlerden başlayarak risk faktörlerine kadar ve yeni müfredatınızı da memnuniyetle karşıladık. Ümit ederim bahsettiğiniz amaçlar doğrultusunda müfredat bir işlev görür ve bu soruna daha o yaşlardan itibaren de çocuklara bilinç kazandırarak katkıda bulunur.

Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz ancak Yüksek Öğretim Kurulu temsilcilerimiz de var. Aslında çok yakın devam eden bir irtibat var. Eğer toplantımızda da bulunma imkânınız olursa mutlu oluruz çünkü birlikte tartışacağımız konular var.

Evet, şimdi, kadına yönelik şiddetin nedenleri ve çözüm önerilerini üniversitelerin kadın sorunlarını araştırma ve uygulama merkezlerinin çalışmalarıyla, bu konuya ilişkin araştırmaların teşviki ve 2006/17 sayılı Başbakanlık genelgesi doğrultusunda yapılan çalışmalar hakkında bize Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlık temsilcilerinden YÖK Başkan Danışmanımız Sayın Profesör Doktor Mustafa Safran bilgi verecekler.

Buyurun Hocam.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Sayın Başkanım, Komisyonun çok değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar, basınımızın değerli mensupları; şahsım ve Yüksek Öğretim Kurumu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kadına Yönelik Şiddeti Araştırma Komisyonu adı altındaki bu Komisyonunda Yüksek Öğretim Kurumunun son zamanlardaki çalışmaları konusunda sizlere bilgi vermek istiyorum.

Biz olaya sadece kadına şiddet boyutuyla bakmıyoruz, bunu daha makro bir bakış açısıyla kadın sorunları olarak ele aldığımızı belirtmek istiyorum. Sizleri yormadan istatistiki birkaç bilgiyle konuya girmek istiyorum.

Yükseköğretim sistemimizdeki üniversitede okumakta olan ön lisans öğrencilerimizin yüzde 38'i bayan öğrenci, lisansta okuyanlarımızın yüzde 49'u bayan öğrenci, yüksek lisans öğrencilerimizin yüzde 42'si bayan öğrenci, doktora öğrencilerimizin de yüzde 42'si bayandır. Görüldüğü üzere üniversitemizde okuyan kadın öğrenci sayılarının nüfus verilerimizle de, bunlarla da uyumlu olduğu ve bu verilerin yarınlarımız adına ümit verici olduğunu belirtmek istiyorum.

2014 yılında Gender, Work and Organization adlı bir dergide yayınlanmış Andre Glant'ın bir makalesi var. Bu makalede bayan öğretim üyesi oranları Birleşik Krallık'ta yüzde 9, İrlanda'da yüzde 5, Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 16, Finlandiya'da yüzde 18, Avustralya'da yüzde 16, Yeni Zelanda'da da yüzde 16 olarak belirtiliyor. Ülkemizde ise profesörlerin yüzde 29'u, doçentlerin yüzde 34, yardımcı doçentlerin yüzde 39'u bayandır. Bu rakamlardan da görüldüğü gibi üniversitemizde görev yapmakta olan kadın akademisyen sayıları dünya ortalamasının oldukça üzerinde ve bir çok gelişmiş ülkeden daha iyi bir seviyededir ve bu oranlar günden güne de artmaktadır.

Ayrıca, başka ülkelerde, özellikle Japonya, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Fransa, Almanya, İsveç, İsviçre gibi ülkelerde aynı işi yapan kadın ve erkek arasında bir ücret farkı varken Türkiye'de bu ücret farkını da üniversitemizde özellikle görmüyoruz. Meseleye bu açıdan baktığımız zaman, üniversitelerdeki ciddi anlamdaki bu kadın öğrenci ve öğretim üyesi profilini kadın sorunları araştırma merkezleriyle gidermek için veya buralara ulaşacak sorunları bu merkezlerin yapacağı faaliyetlerle gidermeye yönelik tedbirler almışız. Bugün Türkiye'de bulunan 176 devlet ve vakıf üniversitesinin 62'sinde bu kadın araştırma merkezleri, kadın sorunlarını araştırma merkezleri çok aktif bir şekilde çalışıyor. Buralarda kadınların karşı karşıya kaldıkları sorunlara duyarlılık geliştirmek, kadınların çağdaş bireyler olmasını temel alarak kadın sorunları konusunda ulusal ve uluslararası düzeyde kurslar, seminerler, konferanslar, kongreler, sempozyumlar ve benzeri faaliyetler düzenlemek, üniversitelerde lisans, yüksek lisans, doktora düzeyinde kadın sorunlarıyla ilgili ders, seminerler verilmesini ve öğrencilerin bu konulara yönelmesini özendirici eğitsel çalışmalarda bulunmak, bu alanda çalışmalarda bulunanların desteklenmesi, bu amaçlar doğrultusunda yayınlar yapmak, kadın sorunları konusunda gelişme ve yayınların izlenebilmesi amacıyla kitaplık ve arşiv oluşturmak, kadın sorunları konusunda çalışma yürüten ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iletişim ağı oluşturmak, kadın sorunlarıyla ilgili bütün kurum ve kuruluşların çalışmalarına katkıda bulunmak, ihtiyaç ve talepleri yönünde inceleme ve araştırma yapmak, proje hazırlamak, danışmanlık hizmeti vermek ve veri sağlamak gibi genel cümlelerle ifade edebileceğimiz hemen hemen bütün kadın sorunlarını araştırma merkezlerinin ortak hedef, amaç ve görevlerini bu şekilde geniş cümlelerle tanımlayabiliriz.

Gerçekten baktığımız zaman, Türkiye'de son yıllarda belki sosyolojik birtakım değişimlerin, Türkiye'de olan sosyal olayların, öğrenciler arasında olan birtakım gelişmelerin nedenlerini de ön plana alarak bu araştırma merkezleri bunlara yönelik de faaliyetler yani sorun yumaklı, sorun odaklı faaliyetleri de yaptığını görebiliyoruz.

En son itibarıyla şunu söyleyebilirim: Mesela, şimdiye kadar Yüksek Öğretim Kurulu üniversitelerde olan veya üniversite öğrencilerine yönelik olarak yapılan şiddet veya herhangi bir ayrımcılık konusunda genel olarak hiçbir mutabakata dayalı bir şey yapmamıştı ama özellikle bu Özgecan olayından sonra rektörler ve Üniversitelerarası Kurul çok şiddetli bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 9

şekilde toplumu duyarlılığa sevk eden gerçekten tepki ve kararı kamuoyuyla paylaştı ve bundan sonra da yeterli olmadığını, bu araştırma merkezlerinin ve üniversitelerde özellikle araştırma merkezi olmayan üniversitelerin, Anadolu'daki üniversitelerin bazılarında bu yok böyle bir merkezi oluşturmak, bu sorunların üstesinden gelebilmek için neler yapabiliriz konusunda bir ay içerisinde Yüksek Öğretim Kurumu kendi bünyesinde hiçbir üniversiteye dayanmaksızın bir kadın çalıştayı tertipliyor. Bu çalıştayda özellikle üniversitelerde ve toplumdaki kadın sorunlarıyla ilgili olarak şimdiye kadar üniversitelerin yaptığı veya yapmaya çalışıp da başaramadığı Yüksek Öğretim Kurumunun bu konulardaki duyarlılıklarının neler olması gerektiğini tartışacak bir kadın çalıştayı düzenliyoruz. Bu kadın çalıştaya 62 üniversitenin kadın araştırma, kadın sorunlarını araştırma merkezi başkanları, özellikle problemlili olan üniversitelerde ve kadın sorunları araştırma merkezi olmayan üniversitelerde kadın sorunları araştırma merkezlerini açabilecek yetenekteki bayan öğretim üyelerini, sivil toplum örgütleri temsilcilerini, eğitim sendikalarının temsilcilerini, UNESCO ve UNICEF temsilcilerini davet ettiğimiz büyük bir çalıştay yapacağız.

Bu çalıştaydaki hedef şudur: Üniversiteler olarak biz şimdiye kadar yapmış olduğumuz bu faaliyetlerde neleri eksik bıraktık? Toplumu bu konularda duyarlı kılamadığımız noktalarımız neler oldu?

3) Üniversiteler gerçekten bu merkezleri işlevsel hâle getiremedi mi? Yönetmeliklerinde veya yönetimlerde bir sıkıntı mı var?

4) Bunlar dışında birtakım tedbirler mi almamız gerekir?

5) Yükseköğretim Kurumu acaba bu konuyla ilgili bir mobbing sistemi veya üst disiplin kurulu gibi bir kurumsal yapı mı oluşturmalıdır?

Bütün bunların tartışılacağı, üniversitelerden başlayan ama yükseköğretime kadar uzanan zincir bir kurumsallaşma yapıyı nasıl ortaya çıkarabiliriz tartışacağız.

Arkadaşlarımızdan, bayan arkadaşlarımızdan beklentimiz şudur: Bu çalıştay sonucunda yayınlanacak olan ortak deklarasyonun, üniversitelerimize ve Yükseköğretim Kurumuna yön vermesini ve gerçekten proaktif bir şekilde Yükseköğretim Kurumunu operasyonel bir davranış içerisine sokabilecek kararları bekliyoruz.

Genele baktığımız zaman, şikâyetler söz konusuysa üniversitelerimizde kadın akademisyen sayısındaki çok iyi olan oranın üniversite yönetim kadrolarına yansımaması, bizim en büyük sıkıntımız olarak görülen problem budur.

Öncelikle sorgulanması gereken kadınlarımızın üst yönetim kademelerinde yer almalarında veya gider olmalarında... Bunun literatürdeki ismi "cam tavan sendromu"dur. Bu, dünyanın her yerinde olan bir şey. Nitekim, bu kavramı da ortaya atan 1970'li yıllarda, Amerikalı bir bilim adamıdır. Görülmeyen, izah edilemeyen birtakım engeller kadınlarımızın üst yönetimlerde görev almasını engelliyor ama bu sorunun kaynağını hiç kimse şimdiye kadar prensip olarak açıklayabilmiş değil. Amerika'da 100 büyük şirketin 3'ünün CEO'su kadın. Türkiye'ye baktığımız zaman, 40 büyük şirkette 9 kadın var yani Türkiye, aslında dünya ortalamalarının üzerinde ama buna rağmen biz, bunu, şu sayılara göre, tatmin edici bulmuyoruz. Bunun yön ve yöntemlerini biz bu çalıştayda da tartışarak, ortak bir noktada ve bunu geliştirmeye yönelik olarak neler yapabiliriz noktasında bir karar alma ve bu kararı da hayata geçirmeye çalışacağız.

Ben, genellikle sorular geleceği için sunumumu kısa tutmak istedim. Sayısal verilerle öğrencilerimizin -lisans öğrencilerimiz var, yüksek lisans öğrencileri var- üniversite üniversite, ayrı ayrı istatistikleri var. Üniversitelerimizde bayan öğrencilere yönelik şiddet noktasında çok büyük şikâyetler yok. Bizim en büyük sorunlarımızdan biri, bayan öğrencilerimizin karşılaşmış oldukları sorunları çözmede sosyal, sağlık, kültür, spor merkezlerindeki psikolojik danışma merkezlerine gitmeyişiştir ve bütün öğrenciler sorunlarını kendi arkadaşlarıyla paylaşarak çözüyor. Bunu ben bir ilmi araştırmaya dayanarak söylüyorum. Yani akran çözümü, en iyi arkadaşı, yatak arkadaşı, yurt arkadaşı, sınıf arkadaşıyla çözüyor, dolayısıyla, arkadaşın arkadaşına gösterdiği çözüm, bazen sorunlara sorun katabiliyor. Bizim, bu noktalarda, mesela bu çalıştayda tartışacağımız şeylerden biri bu. Bizim insanlarımızın yıllarca... Yani bu, toplumsal bir gelenek hâline gelmiş, psikolojik olarak rahatsız olan bir kişinin bir psikoloğa gitmesini bizim toplumumuzun nasıl değerlendirdiğini biliyoruz. Dolayısıyla, çocuklarımıza ve gençlerimize de yansımış ki bu duygu, bunlar, gerçekten tedavi olması gereken kurum veya kişileri tespit etme noktasında sıkıntıya düşüyorlar.

Biz, üniversitelerimizde kız ve erkek öğrencilerdeki sorun değerlendirmesine baktığımız zaman, cinsiyetle ilgili sorun 6'ncı sırada çıktı. Akademik sorun, uyum sorunu ve ekonomik sorunlar öğrencilerimizde daha üst planda. Cinsiyet anlamında erkek ve kızlardaki sorun, problem sırasında 6'ncı sıraya geliyor. Bu da bir ilmi araştırma sonucu olarak ortaya konulmuş bir şey.

O bakımdan, şunu görüyoruz ki: Toplumsal olaylar değişiyor, insanlar değişiyor, toplumdaki problemlerin boyutu, şekli değişiyor. O zaman, kurumlarımızın da yapılmış olan bu sorunlara karşı yapılmış olan stratejilerinin geliştirilerek değiştirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Çünkü toplum dinamik bir yapı ama bizim kurumlarımız zaman zaman statükoyu ve statikleştirdiği için olduğu gibi yapıyı muhafaza edebiliyor. O bakımdan, biz kadın sorunlarını araştırma merkezleri de başta olmak üzere, bu merkezleri çok değişik boyutlarıyla veya belki daha başka kurumsal bir yapı oluşturarak mevcut sorunları

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 10
çözmek için Yükseköğretim Kurumu olarak ciddi anlamda bir karar aşamasındayız. Umarım, inşallah alacağımız bu karar toplum için, üniversitemiz için, gençlerimiz için, öğrencilerimiz için, anne babalar için hayırlı olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Hocam, biz de teşekkür ediyoruz.

Tabii, sorularla herhâlde biraz detaylandıracağız.

İlk olarak Sayın Bayazıt, buyurun.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Hocam, hoş geldiniz ilk önce.

Ben sunumunuzda şiddet gördüğümü düşünüyorum bir bayan olarak, diğer bayan arkadaşlarım ne düşünüyor bilmiyorum.

Sabahtan beri şunu diyorsunuz konuşmada: Bayanları kurumların başına geçiriyoruz, bayanlar bu konuyu çözsün, bayan öğretim üyelerimiz ama şiddeti gösteren, erkekler. Siz erkekleri davet edin de kurumlara onlar bu sorunu çözmeye çalışsınlar çünkü şiddet uygulayan onlar.

Genç kızlarımız için de aynısını söylediniz. Akranlarıyla konuşuyorlar, gidip tedavi görmüyorlar. Doğru, dayak yedikleri için tedavi görebilirler ama asıl dayacı atanı da davet edin siz o psikologlara, çok iyi olur diye düşünüyorum.

Şiddet gösterene yönelik bir çalışma yapılınsın artık. Bugüne kadar hep şiddet gören üzerinde çalışıldı. Lütfen, artık bunu bırakalım da şiddet gösterenin üstünde çalışalım.

Bu konuya dikkat çekmek istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Kadın duyarlı bir Komisyonuz Sayın Hocam.

İsterseniz soruları topluca alalım, benim de var birkaç sorum.

Buyurun Sayın Uçma.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Hocam, çok teşekkür ediyorum.

Hocamın da ifade ettiği gibi henüz daha tasarım aşamasında her şey. Yani üniversitemiz daha önce İzmir, Ankara, İstanbul'da -tıpkı ekonomi gibi- yoğunlaşıyordu. Bununla, toplumun bir bölümü diğeri üzerinde zaten statü şiddeti uyguluyordu. İlk defa Türkiye'de yükseköğretim kurumları yaygın hâle geliyor. Bunların elbette, kendince sorunları tabii ki olacak. Sizde de tasarım hâlinde olduğunu görüyorum.

Şimdi, bir kanaate göre “Bir yeri yozlaştırıp bozmak için, orada şiddeti artırmak için, insana zararlı maddeleri çoğaltmak ve pazar oluşturmak için üniversite açın.” kanaati vardır. Bir yerde “Hayır, toplumu ihya ve ıslah etmek için, toplum gibi toplum olabilmesi için üniversite açın.” yaklaşımı vardır. Bunların ikisi sizde nasıl bir çağrışım meydana getirir ya da artık bu algıyı biz “Evet, üniversite gerçekten de hayat ve hayata dair bütün alanlarda üretim yapabilen bir kurumdur, mefsetet yuvaları falan değildir, bir yeri yozlaştırmak, bozmak için oluşan kurumlar değildir, “akademiya” yani artık bilgi ihraç eden, güzellik ihraç eden bir kurumdur.” noktasına gelmek bakımından neler yapıldığını doğrusu merak ediyorum.

Bir de bir türlü “akademiya”yı biz bekleme odasından görücü karşısına çıkaramadık, uzun yıllar demokrasiyi çıkaramadığımız gibi; hamdolsun şimdi çıkardık. Yani “akademiya” toplumla iç içe olmalı, Socrates’in diyalogları bunun çok örneğidir: Maalesef, topluma inmiyor Hocam. Toplumsal hayatın bütün alanlarına dair insan sorunu, kadın sorunu, çocuk sorunu ama en genelde de şiddet sorununu merkeze alıp bunu toplumsal hayatla paylaşarak... Biraz galiba istikbar gösteriyor, fil dişi kulelerde kalıyor. Üretim bakımından da bilimsel üretim ve bilgi ihracı bakımından da geçmişle çok kıyas edilemese de görece iyiyiz ama hâlâ çok gerilerde olduğu söyleniyor. Sevgili Hocam, bu merkezler bir müddet sonra istihdam alanları hâline dönüşüyor. Bu merkezlerde görev alan arkadaşlarımız -başka kurumlarda bunu görüyoruz- sonra hükümetlerle iş tutmaya ve proje satmaya başlıyor. Bunların denetlemesini nasıl yapacaksınız? Yani bu konunun, tabii, henüz daha, bir suçlama doğabilir altında diye fazla detayına inmek istemiyorum ama en genelde insan sorunu üzerinde çalışan merkezlerimiz olsa, toplumla iç içe insan sorununa vurgu yapsak sonra cinsiyetlere göre ayırt edici bir yaklaşım sergilesek daha bütüncül, daha tevhitçi bir anlayışa doğru kayabiliriz diye düşünüyorum. Bu konu da daha doğrusu, programa mümkünse alınsın istiyorum.

Kadınlarımızın dünyanın her yerinde, istatistikleri Hocam verdi, üst görevlere getirilmemelerinin nedenleri... Mesela getirilmemelerinin nedenlerine ilişkin sizin elinizde bir veri olmadığını siz söylediniz. Ben söyleyeyim Hocam: Üç büyük semavi dinin saptırılmış rivayetlerinden kaynaklanan olgudur. Mesela, İsa'nın Hristiyanlığında değil, sonradan insanların soktuğu Hristiyanlıkta, kadın, içinde taşıdığı şeytan nedeniyle fırınlarda yakılmalıdır. Nitekim, bizim kuzen medeniyet kadınları yakmıştır. Yani biz soykırım falan arıyoruz ya Hocam, Orta Çağ'a baktığımızda, Orta Çağ'la millet bizim medeniyeti kastediyor, oysa tam aksidir o, diğerinde de öyle, bizdeki kalıp yargılarda da öyle. Kadını üst makama getiren için yerin altı yerin üstünden hayırlıdır Hocam. Buyurun getirin. Saptırılmış kutsal metinlerin tamamında bunlar mevcuttur. Bunun en mutedili, son mesajın etrafındaki saptırılan otantiklerdir, en mutedili budur, diğerleri çok daha serttir, çok daha katıdır yani devricahiliye diye bildiğimiz, oysa insanlar bilgi olarak çok becerikliler ama kız çocuklarını gömüyorlar. Bir kere daha söylüyorum: Ama arka sokaklarda binlerce kız çocuğunu bu toplum ve modern dünya kendi elleriyle gömüyor. Bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 11

konuda üniversitemiz ne yaptı? Renkli kamların arkasında binlerce genç bedene tecavüz ediliyor. Devricahiliyede bir ya da iki örnekten hareketle kıyameti koparıyoruz. Kadın derneklerimiz de bu konuda çok duyarsızdır, buna herkesin bedeni üzerindeki tasarrufu olarak bakıyor yani reşideyse tabii ama öyle değil. Bir pazar oluşturuluyor bunun üzerinden. Üniversitemiz bu konuda ne yapıyor? Üniversitemiz, özellikle seks kölelerine yönelik –“işçisi” diyorlar şimdi değil mi, çok daha modern tabirler kullanıyorlar böyle- bunlara ilişkin ne yapıyor? Yani istatistikler yapıp sonra gidip şu kadar insan bu hayattan kurtulmak istiyor diye... Ben, dört yıldır milletvekilliği yapıyorum, hiç öyle bir talep gelmedi bana üniversitelerden. Bunların evlerini tahsis edin, iş hayatına katın. Hiç böyle bilgiler gelmedi. Bunları hayatla bütünleştirmek zorunda olduğumuzu düşünüyorum ama üniversitemiz yakın bir geçmişte, tabii, rejimsel vesayetın sahipleri oldukları için bunlara vakitleri yoktu, ama bayağı uzun süre geçti, bizde de yapboza mı döndü, ne oldu, fazla bir gelişme gözüküyor.

Bunları süratle...

Sevgili Hocam, bir başkası, kendi otantiğimizi arıtp durultarak, suyun bulanık kaynağından içmeyerek, kendi şartlarımıza ve iklimimize uygun yöntemler geliştirmemiz gerekiyor. İnsan sorunundan, insan gerçeğinden, önce “İnsan nedir?”i tanımlamaktan, lanetli şiddet konularına kadar bunu geliştirmemiz gerekiyor. Biraz deli gömleği giydireyoruz. Yani tabii, evrensel genelgeçer ilkeler elbette vardır insan söz konusu olduğunda ama başka coğrafyaların, başka iklimlerin öykünmeciliği, başka damak zevklerinin, yaşam tarzlarının ve biçimlerinin öykünmeciliği yapılarak bunlar bize çözüm olarak sunuluyor; bunlar zaman kayıdır, zayıftır ve kaynak israfıdır. Kendi otantiğinizi arıtp durultacaksınız, kendi toplumunuzun damak zevkine uygun mutfak oluşturacaksınız, maalesef, uzun yıllardır devam eden bu öykünmecilikten, komplekslerden artık kurtulmak gerekiyor, biz de başarırız diye yola çıkmak gerekiyor. Üniversitemizin, özellikle toplumun başına musallat olan her tür tehdit edici ve zararlı hususlar konusunda çok ciddi çalışmalar yapması mümkün, ama dediğim gibi bir müddet sonra bunu pazar yerine dönüştürme konusuna çok dikkat edilerek yapılması gerekiyor.

Ben sunumlarınız için teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Evet, soruları toplu almak adına Sayın Bakbak, buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Öncelikle teşekkür etmek istiyorum sunumlarınızdan dolayı, gerek Millî Eğitim gerekse YÖK’le ilgili olan konularda.

Üniversitelerde YÖK’ün mobbingle ilgili bir genel hattı var mıdır? Bu konuda geçen bir film seyretmişim, çok hoşuma gitti -ben de meslek olarak mimarım- öğretim görevlilerinin odaları şeffaf idi, ön kapıları camdı. Bizim ülkemizde de tüm öğretim görevlilerimizin odaları ya da mekânlarla ilgili böyle bir çalışmamız var mıdır? Mobbing konusunda şikâyetlerin gelebildiği bir hattımız var mıdır ve bununla ilgili gelen şikâyetlerin takip edilip değerlendirildiği bir durumumuz söz konusu mudur?

Tabii, bunlar çok azınlıkta olan olaylardır, olduğunu düşünmediğimiz olaylardır ama bu konuda benim önemli olarak gördüğüm, şeffaf olması gerektiğini düşündüğüm mekânlar ve ortamlardır.

Diğer konu, üniversitelerde sağlık görevlilerinin, hemşirelerin, yargı mensuplarının, kolluk görevlilerinin, öğretmenlerin, psikologların, çocuk gelişim uzmanlarının kadına yönelik şiddet konusunda almış oldukları dersler var mıdır? Ve geçen, Başbakanımızın, 2016-2019 Ulusal Eylem Planı içerisinde açıklamış olduğu bir konu var, kadınlarımız şiddetle ilgili hastaneye başvurdukları zaman, şiddet durumuna göre ayrı ayrı tedavi edilecekleri bölümlerin olacağı konusunda bir konudan bahsetti. Bunun için sağlık personelimizin ve üniversite hastanelerimizin böyle bir çalışması mevcut mudur? Sağlık personeliyle ilgili üniversite tıp fakülteleri kapsamında böyle bir eğitim, böyle bir özelleşme, böyle bir değerlendirme var mıdır?

Diğer konu, benim incelediğim, kendi arkadaşlarımda da olduğu çalışmalar vardı kadınlar konusunda ve kadınların gerek istihdamı olsun gerekse kadına karşı şiddet olsun, kadınların geneli olarak düşünmek lazım, bu konuda bu projeleri, bu tezleri destekleyen bir çalışma var mıdır YÖK statüsünde? Onlara ekstra bir durum, ekstra bir destek sağlama durumumuz var mıdır?

Bir de ben Gaziantep milletvekiliyim, Gaziantep Üniversitesinde de yüksek lisans ve doktoramı orada yaptım. Orada gördüğüm stajyer öğrenciler var, öğrencilerin hepsinin mecburi almak zorunda oldukları dersler veriliyor. Bu uygulamayı canı gönülden destekliyorum. Staj dersleri gibi her öğrenci bir öğretmene bağlanıyor. Bu kapsamda tüm Türkiye genelindeki durum nedir? Ve burada kadına karşı şiddetle ilgili birimlerde destek verdikleri üniversite öğrencilerinin staj uygulamaları veyahut psikolojik, sosyolojik, çocuk gelişimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık gibi durumlar söz konusu mudur?

BAŞKAN – Evet, Sayın Dalbudak, buyurun.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Hocam, teşekkür ediyoruz sunum için.

Ben KASAUM’ların, yani Kadın Sorunları Araştırma Merkezlerinin bir bütçesi var mı? Yani tamamen rektörlüğün inisiyatifinde mi? Yani biraz önce sizin bahsettiğiniz seminerler, toplantılar, bilinçlendirme, bilgilendirme çalışmaları haricinde, eğer bizim bilim ve fikir üretecek alanlarımız üniversitelerse ve diğer bir alan da Aile ve Sosyal Politikalar İl müdürlüğü ve altındaki diğer kurumlarsa, bu ikisi beraber o ilde ya da işte, ülkede geneli itibarıyla bir çizgi, bir fikir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 12

oluşturulacaksa beraber çalışmaları önemlidir diye düşünüyorum ve burada Kadın Sorunları Araştırma Merkezinin başındaki müdür, ekibi, yönetimi gibi arkadaşların, eğer o ille alakalı... Mesela ben kendi adıma söyleyeyim, kendi bölgede çok sık görüşürüm ve bir araya gelip “Ne yapıyorsunuz?” dediğimde, “Hiçbir şey yapmıyoruz.” derler, ama bölgenin sorununu söyleyeyim, 3’üncü sırada boşanma vakalarının olduğu bir ilin, Denizli’nin milletvekiliyim.

Dolayısıyla, eğer arazi çalışmaları yapılacaksa, kadın sorunlarını araştırıcaksak, bir tarafta bunun üniversite ayağı olacaksa -ki çok güzel olur, çok iyi olur- araziye inmeleri için birtakım anket çalışmaları, birtakım kamuoyu yoklamaları için ellerinde bir bütçe olması, çalışan insanların olması, köyleri, ilçeleri, merkezi bir şekilde gezmeleri, dolaşmaları lazım.

O yüzden, bence, biraz önce bahsettiğiniz çalışma sistemi, yapacak olduğunuz, evvallah ama, bunun haricinde o ilde ya da bölgede KASAUM’ların olduğu üniversitelerde bunlar için bir bütçe ayrılmalı, bunların başka bir çalışma sistemi olmalı ve o bölgeyi taramalı ve bilmeli. Yani çok kısa, klasik bilgilerle, sadece üç-beş araştırma sonucu elde ettikleri istatistiklerle çok kör ve son derece atıl... Benim gördüğüm görüntü oydu, kendi ilim adına söyleyeyim, belki diğerleri çok çok daha iyi çalışıyordur ama.

Bir de üniversitelerde çalışma kulüpleri var, öğrencilerin çeşitli, farklı etkinlikler yaptığı kulüpler var ve yine, benim karşılaştığım en büyük sorunlardan bir tanesi... 70’ yakın çalışma kulübü var ve işte, sanıyorum 900 öğrenci filan var bu kulüplere üye, ama örgütlü toplum olma yolunda ve üniversitede sadece ders değil de başka etkinlikler içinde de bulunma ve aynı zamanda da buldukları akademik kariyere fayda üretme anlamında önemli şeyler, fakat bir odaları olmadığı, bir etkinlik yapacakları zaman, işte, SKS’yle bağlantıya girdiklerinde çok zorluklar yaşadıkları gibi... Tabii, biz, siyasi olarak üniversite sistemine ya da hayatına bir müdahalemiç olmadığımız için ve başka türlü de denetlenebilir alanlar olmadığı için, birtakım sorunları görüyoruz ama çok da bir şey gelmiyor elimizden. İşte, kütüphane eksiklikleri ve diğer bütün sorunları, bu öğrenciler bunlarla ilgili taleplerini nereye ilettiğinde, YÖK ne kadar o üniversiteler üzerinde etkili olabiliyor ya da yaptırımı olabiliyor?

Açıkçası bu konunun biraz dışında ama çok uzun değil, kısacık cevaplıyorsanız sevinirim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, Hocam, sorular biraz çok oldu ama artık son iki soruyu da toplu olarak alalım, madem böyle bir yöntem izledik, hepsine birlikte cevap verin.

Sayın Balık, buyurun.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Öncelikle sunum için teşekkür ediyorum.

Hem bu Komisyonun amacı hem de son zamanlardaki kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmaların tamamının amacı, şiddet başlamadan önce, şiddet yapılmadan önce bunun önlenmesi. Elbette ki şiddetten sonra tedbirler alınıyor ama önceliğimiz şiddete başvurmadan önceki kısım, bununla ilgili de evlilik öncesi çiftlerin yardım almaları konusunda Başbakanlık genelgemiz var biliyorsunuz, evlilik ve evlilik danışmanlığı hizmetlerinin kurumsallaşmasıyla ilgili, bunu sağlamak için de üniversitelerde tezsiz aile danışmanlığı yüksek lisans programları açılmış. Bu programlara sosyal hizmet, psikoloji, hemşirelik gibi bölümlerden de elemanlar alınarak aile danışmanlığı hizmetleri kurulması amaçlanmıştır. Bu yüksek lisans programlarının içeriğinden biraz bahsederseniz ve verimli çalışıyor mu, gerçekten amaca uygun mudur, bunu bir öğrenmek isterim.

Bir de hepimizin bildiği gibi üniversitemizde zorunlu staj uygulamalarımız var. Bu özellikle sosyal hizmet, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi ve eğitimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümlerinde bu zorunlu stajların yeterli olduğuna dair bir bilgimiz var mı, yoksa bunlar yalnızca kâğıt üzerinde mi yapılıyorlar? Bu öğrenciler okuldan mezun olduklarında işlerini yapmalarına dair, işlerine vâkıf olmalarına dair elimizde bir dönemiz var mı?

BAŞKAN – Hocam, ben de bir soru sormak istiyorum.

Ben kendim de üniversite, tıp kökenliyim, hastanelerde şöyle bir eksikliğimiz var: Şiddete uğrayan kadınlarla ilişkili Sağlık Bakanlığı hastanelerinde bir yönetmelik var, hastaneye başvurmasından itibaren muayenelerinde ikinci bir travmaya maruz kalmaksızın özel bir uygulama var onlar için, yani hastane personeli eşliğinde mahremiyetine ve bu şiddetle ilişkili olan durumuna özen gösterilerek bununla ilgili bir çalışma var, ne yazık ki tıp fakültesi hastanelerinde biz bunu göremiyoruz. Ben en azından kendi hastanemde göremiyorum. Yani diyelim ki böyle bir kadın geldiği zaman hakikaten ikinci bir mağduriyet yaşamakta, bununla ilişkili bir önlem, bir tedbir almayı düşünür müsünüz?

Bir diğeri, üniversitemizin en önemli sorunlarından bir tanesi, ürettiği bilimi, düşünceyi, bilimsel ürünü ilgili alana, hizmet sektörüne, sanayi sektörüne veya bir yönetim alanına yeterli derecede aktaramaması veya bu irtibatın eksik kalması.

Şimdi, 62 üniversitede kadın araştırma merkezi var diyorsunuz. Bu çok önemli bir rakam, muhtemelen çok önemli emek de harcanyor, önemli maddi kaynaklar da harcanyor. Bunların tekrar olmaması açısından bir network, aralarında bir iletişim var mı? Bu çalıştığınız belki bir aracı olacak bir neden olabilir mi? Ve bunların sonucunda bir ortak bilgi havuzu, bir kaynak havuzu ve hatta biz siyaset yapanlara, üretenele, politika üreticilerine de bir malzeme, bir katkı verebiliyor musunuz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 13

Ben teşekkür ediyorum.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Çok teşekkür ediyorum.

Efendim, sorularınızı mümkün mertebe not ettim, eğer not ettiğim hâlde cevap veremediğim, unuttuğum şeyler olursa müdahale edebilirsiniz, o bakımdan başlangıçta kusuruma bakmayın.

İlk olarak, şiddet dili kullandığım noktasında bir sitem geldi, bu benim dilimse çok yanlış olmuş, özür diliyorum, ama konseptten kaynaklanan bir şiddet diliyse bu hayatın gerçeği. Yani “kadına yönelik şiddet” diyoruz, kadına yönelik şiddetin gerekçeleri veya “kadına yönelik şiddeti yapanlar” desek, o zaman erkekler için içine dâhil olabilirdi. O bakımdan, burada ben bu şiddeti kullanmadığıma inanıyorum, hayatta ilk defa da böyle bir suçlamayla karşılaştım.

BAŞKAN – Hocam, aslında çözüm önerileri itibarıyla şiddete uğrayana yönelik birtakım önerilerde bulundunuz, zannediyorum asıl eleştiri oradaydı, “Şiddet uygulayana niye bu önerileri getirmediniz?” yönündeydi.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – O da var işin içinde aslında.

BAŞKAN – Asıl kaynak oydu yani.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Özür diliyorum yine de yanlış anlaşılışısam.

Sayın milletvekilimizin biri çok doğru bir şekilde “Toplum ile üniversite kaynaşmıyor.” dedi. Aslında bu bilimsel bir tespit, ama kendisi belki gözleme dayanarak söyledi.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Hayır, benim de akademisyenlik boyutum var.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Özür dilerim o zaman.

Şimdi, üniversitelerin üç aslı görevi var. Birincisi eğitim yapmak, ikincisi araştırma yapmak, üçüncüsü bulunduğu çevreden başlamak üzere toplumun sosyal, ekonomik kalkınmasına yardımcı olmaktır. 2547’de de böyledir, dünyanın her yerinde de üniversite böyledir. Bizim üniversitelerimizde maalesef -yani bunu itiraf etmek lazım- biz üçüncü boyutunu çok başaramadık. Büyük şehirlerimizdeki üniversiteler bir tarafa, Anadolu’nun çeşitli vilayetlerinde kurulan üniversitelerde de biz bu verimi alamadık ve üniversite ile şehir kaynaşmadığı zaman üniversitedeki akademik hayatın ne kadar başarılı olursa olsun sonuçları şehre yansımıyorsa, topluma yansımıyorsa bu üniversitenin başarısından söz etmek mümkün değildir. Nitekim üniversite değerlendirme kriterlerine baktığımız zaman, gerek EUA’nın kriterlerine gerek Türkiye’de gerekse işte Şangay Kriterleri’ne baktığımız zaman üçüncü kriteri çok önemsediler. Üniversite olarak bulunduğunuz çevreye ve topluma yaptığınız katkı nedir? Sizin yapmış olduğunuz yüzlerce citation indeks yayından daha fazla katkı alırsınız. O bakımdan, belki bizim yeterli araştırmacı sayımızın olmayışından, belki üniversitelerimizin sayısal anlamda birdenbire büyümesi maalesef bu cevaba bize “evet” dedirtiremedi ama başarılı olanlar da yok değil, onları da küçümsemek, azımsamamak lazım. O bakımdan, sayın milletvekilimizin, akademisyen kökenli milletvekilimizin o tespiti doğru, şehre yansımadığı zaman şehirden kopuk bir üniversite ve şehirden kopuk bir akademisyen kimliğine bürünüyoruz. Hele zaten lojmanlarımız da varsa üniversite-lojman arasında gidip gelen bir öğretim üyesi profili çiziyoruz ki bizim istemediğimiz, yükseköğretimde rasyonel ve reel olarak hiç kimsenin talep etmediği bir yapıyı oluşturmuş oluyoruz. Yani lojmanların satılmasının taraftarı olduğumu da belirtmek istiyorum burada.

Proje, evet, bu başkanlarımız devlete proje... Doğrudur, üniversiteler proje satmak için -çünkü ciddi bir ekonomik kazançtır- yarışıyorlar ama maalesef alıcısı da devlet. Dolayısıyla alıcı ile verici arasında bir mutabakat sağlanıyorsa ciddi anlamda, mesela devlet kurumları bu projelerde uygulanabilirliği, hayata geçirilebilirliği esas alırsa Türkiye’yi biz proje çöplüğünden kurtarır ve öğretim üyelerinin de kazanca yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşlarına yapmış olduğu projeler en azından kısıtlanır. Hiçbir özel sektör, üniversiteden hayata geçirilmeyen bir projeyi talep etmemiştir. Eğer 100 bin lira veriyorsa özel sektör, bunun karşılığında 1 trilyon kazanmıyorsa onu proje olarak üniversiteden almaz. O bakımdan, burada karşılıklı bir yanlış yapılanma var.

Kadının üst makama getirilmeyişiyile ilgili Türkiye’de 17’ye yakın araştırma yapılmış. Ben bunları çok uzun uzun paylaşmak istemediğim için geniş bir sendromla, dünyada kabul görmüş cam tavan sendromuyla geçiştirip gittim ama dünyadaki olan ve sizin temelde belirtmiş olduğunuz o dinî teorileri esas alan yapılanmanın dışındaki dört ana seçenek dünyada da, Türkiye’de de aynıdır ama ben bunları burada dile getirmek istemiyorum çünkü ciddi bir tartışma konusu olacağını bildiğim için. Ama çok özel paylaşmak isterseniz sizinle onu da paylaşırım dışarıda ama burada bunun konusu değil.

Bilemiyorum nasıl bir tabir kullanacağım ama kötü yola düşmüş, işte kimi hayat kadını, kimi bilmem ne olarak da üniversitelerde ciddi anlamda bu konuda projeler yaptırdı Aile ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kadının Statüsü Bakanlığı ama “Bu projeler hayata ne kadar geçirildi?” deseniz bizim bu konuyla ilgili bir bilgimiz yok. Ama devletin ve milletin kaynaklarıyla ciddi anlamda bu konuda çalışmalar ve projeler yapıldığını biliyorum, araştırmalar yapıldığını biliyorum ama bu da bir toplumsal hastalık gibi, belki bir yerlerde bir şeyi kesiyorsunuz ama bu bir şekilde de devam ediyor.

Mobbing merkezi söyledi değerli bir milletvekili. Üniversitelerimizin bazılarında mobbing merkezleri var. Bu özellikle son dört beş yılda kurulmaya başlandı. Güzel çalışmalar yapanlar, başarılı olanlar var ama bütün üniversitelerimize yaygınlaştırılan bir sistem değil bu. Şimdi, bu çalıştay sonucunda, değerli arkadaşlarımız, bu mobbing merkezi olan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 14

üniversitelerin değerli yöneticileri, eğer genel anlamda mobbing merkezlerinin sistemsel olarak çok faydalı ve iyi çalışmalar yaptığı noktasında diğer arkadaşlarımızı ikna edici bir tutum içerisine girip bunu genel deklarasyona koyarlarsa biz tüm üniversitelerde mobbing merkezlerinin açılmasını Yükseköğretim Kurulu olarak zorunlu kılarız. Bu yapının nasıl işletildiğini zaman zaman biliyoruz, yükseköğretime de yansıyor buradan artan birtakım cezai şeyler ama tam olarak yapıyı... Çünkü her üniversitenin bölgesel anlamda da, kuruluş anlamında da sorunları farklı olabiliyor.

Sağlık personeliyle ilgili bir çalışmanın olup olmadığı soruldu. Sağlık personeli... Özellikle Sağlık Bakanlığı üniversitelerden bu konuda ciddi anlamda yardım talep etmeye başladı Başkanlığın bu genelgesinden sonra ve nitekim yeni bir sözleşme yapmak üzere, 132 bin sağlık çalışanına, ön lisans mezunu sağlık çalışanına bu konular öncelikli olmak üzere lisans tamamlama programı açıyoruz Türkiye’de. Yükseköğretim Kurulu ile Sağlık Bakanlığı arasında yapılan anlaşma, şu anda önümüzdeki yıl eylül ayından itibaren bu konuyla ilgili çalışma başlayacak yani eğitime alacağız. Sayının 132 bin civarında olduğunu söylediler. 20’ye yakın üniversiteyi, tıp fakülteleri ve sağlık bilimleri güçlü olan üniversiteleri bu sistemin içine koyacağız bu sağlık personelinin eğitimiyle ilgili.

Bir değerli milletvekilimiz, kadın çalışmaları konusunda tezler destekleniyor mu... Özellikle bu Başkanlığın genelgesinden önce ve sonra üniversitelere Yükseköğretim Kurulu şöyle bir duyuru yapar, devletin hassasiyetleri konusunda, bu işte kadın sorunları olabilir, Orta Doğu meselesi olabilir, Türkiye’nin dış ilişkileriyle ilgili gündemsel bir konu olabilir, spesifik meseleler olabilir, bu gibi konularda üniversitelere tavsiyede bulunur, “Yükseköğretim Kurulu olarak, üniversitelerinizde yüksek lisans ve doktora konularında şu hassas konularla ilgili çalışmaların tavsiye, telkin edilmesi noktasında öğrencilerinize, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinize duyuru yapın, onların temayüllerini bu konuya doğru yoğunlaştırdığınız gibi bir tavsiye kararı alır ve nitekim, değerli milletvekilim, bu tavsiye kararı sonucunda şu anda Türkiye’de 129 tez yapılmış üniversitelerde kadın sorunlarıyla ilgili, kadına şiddet uygulanmasıyla ilgili çok spesifik tezler var, erken evlilikle ilgili tezler var, sosyolojik açıdan kadınlara erken veya evlilikle ilgili ve il örnekleri de var, Nevşehir’dir, Van’dır gibi Türkiye’nin çeşitli kesimlerinde yapılmış. Dolayısıyla, bunlardan 30’u doktora tezi, bu 129 tezin 30’u doktora tezi. Bu, sadece yükseköğretim kurumunun kendi doküman merkezine giren tezlerdir. Mesela şu anda tezi görüşülen veya devam etmekte olan tezler bu sayının içinde değildir, bunlar bitirilmiş tezlerdir. Dolayısıyla, eğer bu tezleri yapanlar üniversitelere giren, ÖYP’yle giren araştırma görevlileri ise maaşının dışında 20 ila 30 bin lira arasında da destek alıyor, ÖYP’den giren araştırma görevlileri ise. Diğer araştırma görevlileri... Genellikle zaten yüksek lisans ve doktora araştırma görevlileri ve dışarıdan arkadaşlar yapabilir. Üniversitelerde BAP projeleriyle ilgili, bilimsel araştırma projeleriyle de bunlar destekleniyor. Yani bilgisayarını alabiliyor, tepegözünü alabiliyor, kitaplarını alabiliyor, fotokopilerini çekebiliyor, yurt dışı yayınlarını alabiliyor. Bu konularda takdir etmek lazım -yani biz öz eleştiri de yapıyoruz kendimize- AR-GE’lere ciddi anlamda üniversiteler para aktarmaya başladı ve üniversitelerimizde aslında araştırma yapan insanlar için, akademisyenler için kaynak sıkıntısı vardır mantığı son derece yanlıştır. Bu konuda da şu ana kadar Yükseköğretim Kuruluna hiçbir şikâyet de gelmedi.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Bütün üniversiteler için geçerli mi?

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Bütün üniversiteler aynıdır yani bugün Hakkâri Üniversitesine ÖYP’yle gitmiş bir araştırma görevlisi evladımız ne çalışırsa çalışsın tezini ortaya koyduğu anda 20 bin lirayı alır, eğer doktora bu 30 bin lira. Bu gerçekten Türkiye’nin koşullarına, araştırma standartlarına baktığımız zaman son derece iyi bir meblağdır. Bunun için de yurt dışına da gidebilirsiniz, sadece bunu Türkiye içerisinde kullanmaz. “Ben yurt dışında dil okuluna gitmek istiyorum üç ay, beş ay.” veya “Ben yurt dışında bir kongreye gitmek istiyorum.” diyorsa kendini yetiştirme adına bu 20 ila 30 bin lirayı istediği gibi kullanabilir. O bakımdan bu tezleri destekliyoruz.

Bir sayın milletvekilimiz, kadın araştırmalarında KASAUM’ların genel bir bütçesi var mı... Üniversitelerde araştırma merkezlerinin ayrı bütçesi olmaz. Bu, bütün üniversiteler için geçerlidir. Bunlar rektörlüğe bağlı birimlerdir ama rektörlüğe araştırma merkezlerinin faaliyetleri için ekstra bütçeler aktarılır genel anlamda. Mesela her üniversitede... Diyelim ki Hacettepe Üniversitesinde 40’a yakın araştırma merkezi var, bir başka üniversitemizde 8 tane araştırma merkezi var, Ankara Üniversitesinde 60 tane araştırma merkezi var. Ama rektörlüğün görevi şudur: Eğer araştırma merkezi rektörlüğe bir proje, bir seminer, bir çalıştay, bir faaliyet, bir yayın gösteriyorsa rektörlüğün o araştırma merkezine o parayı aktarması zorunludur.

Şunu öğrendim Denizli’de: Demek ki bizim Denizli’deki arkadaşımız için gereğini yapmıyor. Biz onun görevini yaparız o zaman yani siz kadın araştırma merkezinin başındaysanız, bir defa, o yöredeki kadınlardan, o yöredeki insanlardan başlamak üzere o çalışmaları yapmanız lazım. “Rektörlük bana bütçe vermiyor.”, “Rektörlük bana tahsisat yapmıyor.” gibi şey son derece işi savsaklamaktan başka bir şey değil yani siz bir proje getirmişseniz ve bu proje gerçekten işlenebilir, hayata geçirilebilir bilimsel bir proje ise ve bir araştırma merkezi projesi ise rektörlüğün buna kayıtsız kalması mümkün değil. O bakımdan, burada bir sıkıntı var yani bilmiyorum ama bakacağız yani nedir, ne değildir.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Hocam, yanlış anlaşılma sebebiyet vermeyelim yani “Bizim bir projemiz var da rektörlük böyle bir şey sağlamıyor, bir bütçe sağlamıyor.” diye değil yani genel olarak çok aktif olmadıklarını yani tabii ki yapmışlardır daha öncesinde birtakım araştırmalar ama mesela, atıyorum, “Bir ilçede ya da bir bölgede çalışabiliyor

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 15

musunuz?” dediğimizde ama hani, bunun için ciddi bir bütçe gerektiğini, bunun içinde böyle bir bütçelerinin olmadığını filan, böyle bir konuşma geçmişti aramızda yani en azından şunu söyleyeyim, çok aktif olmadıklarını söyleyebilirim ama bu hani yanlış anlaşılmasın.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Yo, estağfurullah.

Sayın milletvekilim, bu iki şeyden kaynaklanır, ya araştırma merkezi gerektiği gibi çalışmıyor ya da araştırma merkezini rektörlük desteklemiyor. İkisinden birinde bir sıkıntı var demektir.

Bir de bırakın rektörlükleri, bugün Aile ve Sosyal –tam söyleyemiyorum- yani hoca hanımın Bakanlığında verdiğiniz hiçbir projeye -il il örnekleri var, Van örneği diyor, Diyarbakır örneği diyor, Kütahya örneği diyor, işte Manisa örneği diyor- yaptığınız bir projeye hiçbir zaman Bakanlığın ben kayıtsız kaldığını bilmiyorum. Demek ki arkadaşlarımızın bu konuda bilgilenmelerinde bir sıkıntı var. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı “Böyle bir proje gelsin de destek verelim, katkı verelim.” diye bakıyor. Artı, her şeyi bir tarafa bırakın: Avrupa Birliğinin desteklediği dünya kadar proje var ve biz o kaynakları yeterince kullanamıyoruz. Bizim Avrupa Birliğine yatırmış olduğumuz aidat parasını bile proje anlamında Türkiye’ye geri döndüremiyoruz. Yani o bakımdan, üniversitedeki arkadaşlarımızın proje bazında ciddi sıkıntıları var. Artı TÜBİTAK, TÜBA... Yani bundan yirmi sene önce, on beş sene önce bunlardan şikâyet edilseydi... Ben de şikâyet ederdim asistanlığım döneminde ama bugün öyle değil. Siz elinize bir proje aldığınız zaman, Türkiye’de herhangi bir kurumdan ona kaynak bulmamanız mümkün değil. Ama projenin ayakları yere basacak, uygulanabilir olacak. Yani gece rüyamızda görüp de sabah proje yazmayacağız. Ben hiç duymadım şu ana kadar: “Ben şuraya proje verdim ve benim bu projem reddedildi.”

Yine, Sayın Milletvekilim, sıralamaya baktığım zaman yine sizden geldi; öğrenci kulüpleri... Türkiye’nin 1980 öncesi bir deneyimi var. Yani benim öğrenci olduğum yıllarda gençliğin Türkiye’yi nereye getirdiği noktayı biz biliyoruz ve bugün o çağda yaşayan insanlar öğretim üyesi ve idareci, yönetici. Dolayısıyla, üniversitedeki öğrencilerin derslerinin dışında boş zamanlarını, boş vakitlerini nasıl geçirmeleri noktasında üniversiteler son derece hassastır.

Bakın, kendi yöneticiliğim zamanında bir grup öğrenci geldi, dergi çıkartmak istiyor, belli bir ideolojiye mensup. Öbür gruptaki öğrencileri ben çağırdım, “Siz de bir dergi çıkarın.” diye. Arkasından bir üçüncü grup çıktı, dedi ki :“Biz de çıkaracağız.” Öğrencilere tanınan serbestliğin yani yükseköğretim öğrencilerine tanınan serbestliğin inanın ki Türk demokrasinden çok daha ileride olduğuna inanıyorum. Hangi kulübü kurmak istiyorsanız, hangi türlü faaliyet yapmak istiyorsanız...

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Onda sıkıntı yok da fiziksel koşullar...

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN - Bakın, yer veriliyor. Ama bazı üniversitemizde bu duyarlılığı taşımayan, yaşamayan, Türkiye’nin bu hassas sinir uçlarını iyi yakalayamayan idarecilerimizin belki bazıları kayıtsız kalabiliyor ama büyük çapta üniversitemizde öğrenci kulüplerine yer de veriliyor, faaliyetleri de sağlanıyor.

Mesela, bakın, özellikle şunları yazdığımızı biliyorum: Öğrencilere gezilerinde kullanacakları vasıtaların son derece trafik şeylerinden geçmiş olması, bunlardan ücret alınmaması, üniversitelerin kendi otobüsleri... Bakın, doğudaki 20’ye yakın üniversitemizden binlerce öğrenci Çanakkale’ye gitti; sayı 10 bin, 15 bin civarında ve hiçbir şekilde öğrencilerden bir kuruş para alınmadığı gibi yeme, yatma, içmeleri de karşılanıyor. Herhangi bir öğrenci grubu bir üniversiteye müracaat ettiği zaman, “Biz Mersin’de biyolojik çeşitlilik üzerine araştırma yapacağız.” dediği zaman üniversite ona tahsisi yapıyor. Yani bunları genel kaide olarak üniversitelere söylüyoruz ama istisnai olarak birtakım arkadaşlarımız, yöneticilerimiz belki atlanmış olabilirler bu gibi konularda ama üniversitemizde böyle bir duyarlılık olduğunu...

Bakın, mesela bundan hareketle “topluma hizmet uygulamaları” diye bir ders koyduk. Üniversitede okuyan herhangi bir öğrencimiz -1’inci sınıftan 4’üncü sınıfa kadar, genellikle 3’üncü sınıfta almasını istiyoruz- belediyelerde, yaşlı bakım yerlerinde, hastanelerde, hangi fakültede okursa okusun buralarda gidip topluma karışsın, bilet kessin otobüste gerekirse. Birçok öğrencimiz mahallelerde saz kursları veriyor, müzik kursları veriyor, Osmanlıca kursları veriyor, Kur’an-ı Kerim kursları veriyor öğretmek için. Yani aslında öğrenciyi mezun olmadan önce topluma sokmak istiyoruz, topluma yabancılaşmasın. Çünkü bu Türkiye, sobayı yakamayıp da çıkan yangından şehit olan öğretmenimizin şeyini görmüş bir Türkiye. Bütün bunları, öğrencilerimiz hayata daha önceden hazırlansın noktasında her türlü fedakârlığı yapıyoruz.

Gerçekten, yemek noktasında çok büyük katkısı var devletin ve öğrenciler bu yemeği yemiyor aslında, çoğu da yemiyor ve bu paralar birikiyor. Öğrenim harcı almıyoruz. Öğrenciler bütün bunları -harçlık olarak- bu türlü faaliyetleri kendileri için de değerlendiremiyor, velilere yükleri biraz daha azaldığı için...

“Stajlar yeterli mi?” denildi. Aslında, bazı konularda, evet, yeterli olmadığını söyleyebiliriz. Ama özellikle bu PDR bölümlerindeki ve özel eğitim bölümlerindeki öğrencilerin stajları son derece duyarlı yapıyor. Onun için de Türkiye’de en az özel eğitim bölümü ve PDR bölümü vardır eğitim fakültelerinde. Bakın, 91 eğitim fakültesi var, 91 eğitim fakültesinin hemen hemen bu bölümler 20’sinde, PDR’ler de 47’sinde var, diğerlerinde yok. Neden? Bu stajlar ve uygulamalar biraz daha iyi olsun diye.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 16

Sayın Başkanımız sordu: “Üniversite hastanelerinde Sağlık Bakanlığının kadına uyguladığı yönergeyle ilgili bir tedbir var mı?” diye. Sayın Başkanım, şunu biliyorum ki üniversitelerin tıp fakültesi hastaneleri de Sağlık Bakanlığının genelgelerine uymak zorunda. Bu konuyla ilgili, evet, yapılıyor veya yapılmıyor dersem yanlış bir bilgiyle sizi bilgilendirmiş olurum ama öğreneceğim bunu.

BAŞKAN – Sayın Başkanım şöyle, aslında pratik olarak şunu söyleyeyim: Sağlık Bakanlığının yönergelerinde bir bildirim yok Sağlık Bakanlığında tıp fakültesi hastanelerine. Belki bununla ilgili koordinasyonu sağlayabilirsiniz... Çünkü ellerinde bu yönerge olmadığı için klasik yöntemlerle kabul ediyorlar bu tip şiddete uğrayan, maruz kalan kadınları. Özel bir bölümleri yok maalesef tıp fakültesi hastanelerinin.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN - Sayın Başkanım, inşallah, yeni YÖK Başkan Vekilimiz -Sağlık Bakanlığı Eğitim Öğretim Daire Başkanıydı-Profesör Sefa Bey bu kopukluğu giderir, söyleyeyim ona çünkü Sağlık Bakanlığında geldi.

BAŞKAN – Biz iletelim. Hem hayırlı olsun gidelim hem iletelim.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – İyi olur.

Sizin de son sorunuzdu. Çalıştaydan birtakım beklentileriniz olduğunu, bu beklentilerin, siyaseten bizlerin yapabileceği bir şey olursa bize yansıtılmasını istemiştiniz. Biz de çok büyük beklenti içerisindeyiz. Umarım, sizler de, bizler de bu beklentimiz doğrultusunda sonuç alabileceğimiz bir deklarasyonla karşılaşacağız diyor.

Eğer cevaplamadığım soru varsa bu atladığımdan olabilir. Hepinizden tekrar özür dileyerek teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, aslında ben Komisyonun Başkan Vekiliyim. Sayın Başkanımız öğlen bir toplantı nedeniyle burada olamadı ama şimdi buradalar. Fakat insicamın bozulmaması anlamında ben Sayın Başkanımız Alev Dedegil'e soru için söz veriyorum.

Buyurun efendim.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, ben, Komisyonumuzun bugünkü bütün katılımcılarına ve Komisyonun daimî uzmanlarına, üyelerine Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Beyefendi'nin selamlarını getirdim, başarı dileklerini getirdim. Bugün belki medyadan izlemiştinizdir, Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlığında kadına karşı şiddetle ilgili bir çalışma yapıldı, bir toplantı yapıldı. Küçük bir grup olarak bu toplantıya katıldık. Özellikle bu Komisyonun çalışmaları konusunda da Sayın Cumhurbaşkanımızı bilgilendirdik. Kendileri de yakından takip ettiklerini ve bundan sonraki süreci de bire bir izleyeceklerini belirttiler. Bunu tabii çok sevindirici buluyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın özellikle bu kadar önemli bir toplumsal ve kadın haklarına yönelik bir problemde bire bir takibinin olacağına çok itici, ilerletici bir etkisi olacağını da bugün orada herkes zaten dile getirdi.

Şimdi, ben sadece konuyla ilgili çok Değerli Hocama bir şey sormak istiyorum: Uygulamaya yönelik bir şey, bizim sıkıntılarımız var, sıkıntıları da biliyoruz. Yani çok yuvarlak şeyler olabilir tabii: Ekonomik sıkıntılar, eğitime yönelik, karar alıcıların ve uygulayıcıların durumuna yönelik, belki bu işlerle uğraşan kişilerin özlük haklarına yönelik. Ama çok önemli bir şey var elimizde, 6284 sayılı Yasa. Kadına karşı şiddetle mücadelede bugüne kadar üretilmiş en sahici, geçerli, uygulanabilir bir yasa metni. Bunu çok önemsiyoruz.

Bu konuda bugüne kadar üretilmiş en güçlü dokümanlardan bir tanesi de Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakanlığı döneminde yayınlanmış olan 2006/17 sayılı Genelge ve akabinde çıkarılan ulusal eylem planları.

Şimdi, üniversiteye yeni başlayan bir genç bazı üniversiteler tarafından -hepsinde değil- bir oryantasyon programına tabi tutuluyor. Bu programa tabi tutulurken 6284'le ilgili çok teknik ve hukuki bir dille olmamak kaydı şartıyla, kadının insan haklarına dair bir bilgilendirme o gençlere yapılamaz mı? Yani neyi murat ediyorum? Bizim sorunumuz, elimizde böyle bir yasa metni olduğunun, kadına karşı şiddetin bir suç olduğunun ve epey bir zamandır da çok ağır cezalarının olduğunun hem önleyici hem koruyucu tedbirlerin olduğunun, çok ciddi cezaların verildiğinin toplumun tamamı tarafından bilinmediğini görüyoruz, özellikle gençlerin. Yani, tabii, bizim hepimizin görevi, eğer bu bir toplumsal sorunsal ise toplumun muhtelif kesimleriyle nerede karşılaşsak orada hemen bu bilgiyi onlara aktarmak. Yani araştırmalar gösteriyor ki birçoğu böyle bir yasa olduğunu bilmiyor, birçok insan kadına karşı şiddetin hâlâ cezai sorumluluğu olan bir suç olduğunun da farkında değil. Yasal mevzuatlarımızda çok ağır cezaların olduğunun da bilincinde değil, buna gençler de dâhil. Üniversiteler bunu programına alıp -sizlerin tabii bu konuda vereceği desteği çok önemsiyoruz- oryantasyon programlarına bunu koyamazlar mı? Yani bir saatlik bilgilendirme dahi yapılsa bir farkındalık, ulusal bir farkındalık seferberliğinin çok önemli bir ayağı olur diye düşünüyorum. Bilemiyorum tabii, uygulanabilir, sürdürülebilir, sonuçları izlenebilir mi? Öbür türlü bütün her şey temenniden ibaret oluyor çünkü. Sizden de böyle bir şeyi beklemek doğru mudur? Bunu rica edeceğim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Sayın Başkanım, şuna yüzde yüz katılıyorum: Yani kadına şiddet, cinsiyet ayrımcılığı gibi konularda öğrencilerimizin bilinçlendirilmesine kesinlikle katılıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 17

Oryantasyon dediğimiz zaman iş çok farklılaşıyor. Şimdi hepimiz hayal edelim. Çocuklarımız var, yeğenlerimiz var. Üniversiteye ilk giden genç kapıdan giriyor. On iki yıl savaşmış sınavlarla ve bir üniversitenin kapısından içeri girmiş ve kendisini dekan, bölüm başkanı veya rehber öğretmen veya sınıf hocası, bunlar tabii tutuyor oryantasyona. Oryantasyondan - ben idareciliğim sırasında, dekanlığım sırasında araştırma yaptığımda gözlemledim- beklentileri şudur: Kafeterya nerede, sinema nerede, yemekhane nerede, biz hangi hocalarla kaç saat ders göreceğiz, üniversiteye otobüsler nereden kalkıyor, metro ne zaman geliyor, gece ders ne zaman bitiyor? İlk anda çocukların, gençlerin büyük kısmının beklentisi bu. Burada akademik bir dil kesinlikle ve kesinlikle muhatap bulmuyor. Oryantasyon dediğiniz için söylüyorum. Ama bilinçlendirilme noktasında her fırsatta bunun yapılmasının gerekli olduğuna da inanıyorum. Ama "Bu oryantasyonun içerisine sığdırılabilir mi?" dediğiniz zaman psikolojik olarak mümkün değil yani veremeyiz. Dünyanın en iyi kadın haklarını savunan dünyanın en büyük hatibini de getirsek o gün, orada ve o süreç içerisinde öğrencinin onu almaya zihinsel olarak hazır bulunuşluk düzeyi sıfır gibi bir şey. Merak ettiği şeyler çok farklı çünkü üniversite onun için, yani bir ergenlik, ergenlik bir gelişim için bir aşamaysa üniversiteyi böyle basamaklı bir şekilde atlanmış bir yer olarak görüyor, çok değişik bir psikolojiyle geliyor. Anneden babadan ayrılmış, hiç arkadaşı yok çevresine baktığında, bir tek tanıdığı olmayan insanlar var. "Ben bu insanlarla dört yıl beraber okuyacağım." diyor. Bazen sınıfta 3-5 kız oluyor, bazen sınıfta 3-5 erkek oluyor, onların arasına düşüyor...

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Sonuç olarak olmaz mı, yani onu mu anlıyoruz?

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Lütfen, karamsarlığa da düşmeyelim, düşürmeyelim de, oryantasyonda zor olur.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Peki, başka yöntem önerin o zaman.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Ona yüzde 100 katılıyorum.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Nerede olur?

YRD. DOÇ. DR. DİLEK AVŞAROĞLU ERKAN – Hukuk fakültelerinde.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Bakın, hukuk fakülteleri zaten bunu vermek durumundadır yani o bütün eğitim içinde. Burada örneğin Türk dili ve edebiyatı okuyan, spor okuyan, tıp okuyan, mühendislik okuyan bu gençlerin, kız-erkek bir arada bulunduğu bir ortam var. Bunlar tabii yüz binlerce insan değil mi? Hazır onları bu ortamda bir arada bulmuşken bu nosyonu verebilmek. Bu ülkede böyle bir kanun olduğunu bilmeden bu suçu işleyenler var ve bizim sosyolojik araştırmalarımız var. Ne diyor bu insanlar? "Eğer ben bunun ceza getiren bir suç olduğunu bilseydim asla yapmazdım." diyor. Ama hapiste ama tedbir kararına maruz kalmış ama evden uzaklaştırılmış ama çocuklarıyla görüştürülmüyor yani burada biz bir farkındalık oluşturmaya çalışıyoruz. Nasıl kırmızı ışıktaki geçmenin yasak olduğunu da toplum bir süre kampanyalarla adapte olduysa, öğrendiyse veya sigara yasağı veya başka birtakım şeyler, burada da bir farkındalığın oluşması gerektiğini buradan ceza alan insanların beyanlarından biliyoruz. "Ben bilseydim yapmazdım." diyor. Şimdi bunu da genç erkeklere ve genç kızlara verebileceğimize... Bakın, İngiltere Hükümeti özel sektörle üniversitelerle bir araya geldi, "Love Is Not Abuse" diye bir kampanya yaptı, "Aşk Taciz Değildir." ve bunun sonuçlarını izledi, onu bir başka kampanya takip etti, onu bir başka kampanya takip etti. Siz oryantasyon içinde bunu uygun bulmayabilir misiniz, bu doğrudur, ben hiçbir şey demiyorum, oradaki ortamlar çünkü farklı, hepimiz üniversite talebesi olduk, mesela ben üniversiteye ilk yazıldığım gün bana birisi bunu anlatsaydı ben dinlerdim. Yani kantinlerde, otobüslerde "Ben ona bakacağım." demezdim. Yani bu psikolojiden de çok eminsiniz, onu da yadırgadım. Peki ne yapalım? O zaman bana çözüm verir misiniz? Nerde yapalım, hangi program içinde yapalım?

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Sizi karamsarlığa düşürmüş gibi oldum ama ben kesinlikle bu eğitimin verilmesinden yanayım.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Peki, nerede vereceğiz?

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Ama bunun zamanı ve süresi, öğrenciliği üniversiteye ilk başladığı zaman olmadığına ama ondan sonraki her süreçte konferanslarla, faaliyetlerin içine çekerek, öğrencilere faaliyet yaptırarak bunu her zaman yapabiliriz. Dört yılı var üniversitede ama bunun ilk aylarda olacak bir şey olmadığını söylüyorum. İngiltere örneğini verdiniz, doğrudur. İngiltere'de 1990 yılında orta dereceli okul kız öğrencileri ayaklandı dediler ki: "Tarihte hiç kadın yok, tarih derslerini boykot ediyoruz." İngiltere bunu da dinledi yani İngiltere örneklerini verecek olursak. O bakımdan ben "oryantasyon" dediğiniz için o noktaya takıldım.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Tamam, başka bir şey önerin bana çünkü resmî raporda biz de bunu önereceğiz, diyeceğiz ki: "YÖK bize şunu öneriyor." Bunun resmî raporunda yer alacak bu çünkü.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Başkan arkadaşım da burada bir çözüm söyledi. Üniversite geldikleri zaman öğrencilerimiz biz onlara üniversiteyi tanıtıcı broşürler veriyoruz. Olmazsa bu yasayı ciddi anlamda... Öğrenciler çünkü okuyor bunları, işte, ilk şu dersleri alacaksınız, şöyle yapacaksınız... Bu yasanın o çantanın içerisine, öğrenciye hoş geldin çantasının içine konması faydalı olabilir mi? Sizden de bu konuda yardım istiyoruz.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Olabilir, afişler olabilir, birçok farkındalık şeyi olur yani genç insan şunu bilir: Eğer ben böyle bir şey yaparsam, maazallah, bu benim istikbalimi dahi etkileyecek çok ciddi yaptırımları olan bir suç. Bakın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 18

insanlar -tekrar söylüyorum- toplumun şiddet algısı çok farklı. “Şiddet uyguluyor musunuz?” sorusuna çoğu insanın verdiği cevap ne? “Hayır uygulamıyorum, ben sadece vurdum.” diyor. Bakın, bu o kadar önemli bir şey ki. Biz bir dille konuşuyoruz, siyasiler, akademisyenler, entelektüeller bu ülkede ama bunun bir yerde karşılığı yok. Orası başka bir şey anlıyor. Ve bizim bu gençleri bulduğumuz anda, onlarla birlikte olduğumuz ilk anda bunu hemen paylaşmamız, vermemiz gerekir. Çok kalabalık laflara da gerek yok. “Kadına karşı şiddet yasal bir suçtur. Cezası: Bir, şu. İki, bu. Üç, bu. Dört, bu.”, neyse. Bu kadar da net bir şeyle bildirmek.

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Sigara afişi gibi.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Zaten onu gördüğü zaman onun bir suç olduğunu, hukuk mevzuatı içerisinde yer aldığını ve çok ciddi yaptırımları olduğunu görür. Ondan sonrası, artık, o üniversite konferanslar serisi mi verir, altı ayda bir mi verir, katılımı mecburi mi tutar, onları ben bilemem tabii, o üniversitelerin kendi yönetimlerinin, senatolarının alacağı kararlardır ama ilk etapta ve böyle bir uygulama birliği olursa yani üniversitelerin kendi keyfine de bırakmadan, belki YÖK’ün bizatihi kendi hazırladığı ve ortak bir formatta, bir grafikte -hatta grafiğini dahi önemsiyorum- çıkmış olan küçük bir şeyin... Üniversitede onun büyüğünü afiş olarak asarsınız, küçüğünü el ilanı olarak verirsiniz, kayıta verirsiniz, yurtlar varsa oradaki yatak bölümlerine asılabilir. Bu bir farkındalık kampanyasıdır. Biz bunu başlatıyoruz zaten yani Komisyon olarak resmî raporda da çok ciddi biçimde önereceğimiz farkındalık kampanyaları var. YÖK bunun içerisinde nerede yer alabilir, ben onu anlamaya gayret ediyorum. Yani bizim yükümüzü nasıl paylaşırsınız, hangi noktada bizimle birlikte olursunuz?

YÖK BAŞKAN DANIŞMANI PROF. DR. MUSTAFA SAFRAN – Son dediklerinizi son derece yapılabilir şeyler olarak görüyorum. Biz tüm üniversitelerin ortak kullanabileceği bir afiş, grafik yarışması yaparak bütün üniversitelere, bütün yurtlara bunu asabiliriz ama kamu spotlarının yapılması da bu anlamda çok önemli. Özellikle gençlerin seyretmiş olduğu programlar var, maçlar, onların arasına bunu kamu spotu olarak yerleştirebilirsek o da çok duyarlılık kazandırabilir. Bu yapılabilir yani bunda biz üniversitelerin... Hatta ben bunu bu çalıştayda değerli arkadaşlarımıza öneri olarak da getirmeyi düşünüyorum artı bu sorunuza da, özellikle sizin Sayın Başkanım sormuş olduğunuz soruyu da gündeme alıp belki ben şu anda size cevap verdim ama bu oryantasyon noktasında o arkadaşlarla da bunun tartışmasını yapmak istiyorum. Yani, Mecliste sizlerin taleplerini, özellikle bu son talebinizi getirip bu bir ay içerisinde bu çalıştayda tartışıp o arkadaşlarımız bu konularda neler düşünüyorlarsa belki çok daha parlak fikirler ileri süreceklerine inanıyorum. Biz buna karşı duyarlı olacağız, emin olabilirsiniz.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Hocam bu duyarlılığa.

Ben çok küçük bir örnek vermek isterim: Tabii burada milletvekilli arkadaşlarımızın hepsi farklı siyasi partilerin mensupları ama ben kendi partimde örneğin, bir aday adaylığı temayül yoklaması sürecini bu anlamda bir fırsat bilip kendi parti teşkilatlarımda o gün temayüle gelip oy kullanacak herkesin “Kadına Karşı Şiddet Suçtur.” afişini imzalaması mecburiyetini getirdik ve bu, bir farkındalık yani oraya bir şey yapıyorsunuz, oy kullanmaya gelene diyorsunuz ki: “Önce bunu oku ve imzala.” ve insanlar okudu imzaladı. Sonra ne yaptık? Sonra da bunları il binalarının en görünür yerlerine asılma zorunluluğu getirdik yani bir farkındalıktır. Biz bununla 5 kişinin dikkatini çektiysek veya 5 bin, sayıyı da hiç önemsemiyorum, bu benim için çok önemli çünkü 5 kişi demek 5 kadın demek, 5 vaka demek. Yarın bir gün siz bu işe katılacaksınız bu 25 olacak, 50 bin, 100 bin, milyonlar derken biz artık kırmızıda geçmemeyi öğreneceğiz, kırmızının durma yerimiz olduğunu öğreneceğiz; o yüzden çok önemli bir farkındalık kampanyası olacağını düşünüyorum.

Ben sizin bu yaklaşımınıza da çok teşekkür ediyorum. Hatta belki de bilmiyorum, ulusal boyutta üretilmiş bir grafik, bir tasarım üzerinden yani insanlar bu kurumda baktığında başka bir şey, o kurumda baktığında bir şey değil de, hani spordan örnek verdiniz, yani Fenerbahçe’nin, Galatasaray’ın, Beşiktaş’ın veya Trabzon’un veya bir başka kulübün renkleri de bellidir, logosu da bellidir. Aynı renk, aynı tasarım, aynı sloganla çıkmış, belki de metinler, el broşürleri, büyük afişlerin, belki de YÖK’ün bu alanda açacağı bir yarışma -o da güzel bir fikir- veya Aile Bakanlığının belki üretilmiş birtakım materyallerinden istifade ederek çok etkili olacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum size.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen var mı?

Buyurun efendim.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANI PROF. DR. EMİN KARİP – Başkanım, bir şey ilave etmek istiyorum: Şimdi, yükseköğretim kısmıyla ilgili hususu konuştuk ama on iki yıllık zorunlu eğitim var yani bütün çocukların en azından liseyi bitirmiş olması. Biz daha önce Millî Eğitim Bakanlığı kısmıyla ilgili olarak çeşitli derslerde aslında kadına yönelik şiddet, kadın haklarıyla ilgili ve ilişkili diğer konular hakkında pek çok amaç olduğunu, pek çok kazanım ve içerik olduğunu konuştuk.

Şimdi, 6284 özellikle gündeme geldiğinde, sanırım bu zorunlu eğitim kapsamında bir şekilde bizim 6284’ün bütününe o yaştaki, en azından liseyi bitirmeden bütün çocuklara tanıtılmamız gerekecek. Bu konuda da biz Millî Eğitim Bakanlığı olarak kendi üzerimize düşen çalışmayı yapacağız. Evet, üniversite seviyesi bir sonraki seviye ama bütün

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 19

çocuklarımızın üniversiteye gitmeyeceğini göz önünde bulundurduğumuzda ama en azından liseyi bitireceğini hesaba katarsak lise düzeyinde de bu konuyu ele almak sanırım önemli olacak diye düşünüyorum. Biz bununla ilgili bir çalışma başlatıp, sonuçlarıyla ilgili de size bilgi arz ederiz.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Balıkesir Milletvekilimiz Sayın Bulut, buyurun efendim.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli bürokratlar; Meclis gündemi dolayısıyla geç katıldım toplantıya, hoş görün.

Efendim, Sayın Başkanımın ifade ettiği gibi, üniversite öncesi, bu işin bölümü asıl bölüm. İlköğretimden itibaren, ortaöğretim kapsamı içerisinde mutlaka bu konunun ders olarak, programlar olarak, müfredat olarak işlenmesi lazım. Sadece “kadına şiddet” ifadesi çok yanlış, insanların şiddete karşı çıkacağı... Erkeğe de şiddet oluyor, birbirlerine karşı şiddeti oluyor, toplum bir bunalım hâlinde. Okullarda çeteler oluşuyor. Çocuğun, sorununu derdini anlatabileceği, okulun bir rehberlik uzmanı yok, psikoloğu yok. Yani okul açmak, öğretmen tayin etmek... Derslere hep farklı öğretmenler giriyor, branşı olmayan öğretmenler ders boş geçmesin diye okullarda giriyor. Psikologların önemini toplum anlayamamış, devlet anlayamamış yıllardan beri. Okuldaki öğrenci değil, dışarıda toplumda nasıl aile hekimliği var, aile psikoloğu gibi bir yapının oluşması lazım. Yani ailenin gidip derdini sorunu biriyle konuşup, bir bilenle paylaşabilmesi lazım. Okullarda Yurttaşlık Bilgisi dersi vardı benim dönemimde, benim eğitim aldığım dönemdeki o derslerin şimdi ben eğitimde olmadığını görüyorum. Yani, Millî Eğitim “eğitim” kavramını bir tarafa bırakmış durumda şu an. Öğretim, matematik, fizik, coğrafya, tarih, neyse... Somut, insan olmanın gereklerini, toplumsal sorumluluğu, kişisel sorumluluğu, aileye, arkadaşına, eşe dosta karşı, önemli günlere, bayramlara duyarlılığı çocuklara biz hissettiremiyoruz, veremiyoruz, eğitmiyoruz, öğretiyoruz. Dolayısıyla çok iyi matematik bilen, çok iyi fen bilen, derslerinde çok başarılı olan kişi, iyi kişi gibi ailesi tarafından ödüllendirilen, takdir gören, beğenilen insan konumuna getiriliyor. Oğlum benim pek başarılı değil. Ankara’ya -iki dönemdir milletvekilliği yapıyorum- ilk geldiğimde ortaokul mezunuydu. Buraya geldiğimizde Millî Eğitim Komisyonunda görevlendirilmiştim, dediler ki: “Koleje ver çocuğu.” Beni seçen insanların çocuklarının okuduğu devlet okulları... Ben çocuğumu oraya vermek zorundayım. Onu kayırıp, bir özel okulda, özel bir şekilde ayrıcalıklı tutmak istemedim, o kaderi paylaşmak istedim, Ayrancı Lisesine verdim. Dershaneye vermemek için de direndim çünkü okul müdürlüğü yaptığım zamanda, dershaneler gelir, okulun en çalışkan öğrencilerinin listesini isterlerdi, takdir alan öğrencilerin listesini isterlerdi. Ondan sonra, onların evine gidip... Ki ben hiçbirine o listeyi vermemiştım, bir şekilde buluyorlar öğretmenlerden - öğretmenlerle iş birliği yapıyordu çünkü dershaneler- yönlendirme yapıyorlardı, her yönlendirdiği öğrenci için birtakım hesapları oluyordu nasılsa. Bu öğrencileri birer müşteri gibi, birer av gibi görüp başarılı öğrenciyi daha başarılı hâle getirmek veyahut da kısa zamanda sınav çözme tekniklerini öğretmek idi ve bununla ticaret yapıyorlardı. Ben çocuğumu Ayrancı Lisesine verdim. Üç sene direndim, dershaneye vermedim. Çocuğumun derslerdeki başarısının... Akıllı bir çocuk ama okulun eğitimi hiç iyi değildi, öğretmenlerin yaklaşımı hiç iyi değildi. Direkt müdahale etmek istemedim, birkaç yetkiliyle konuştum. Son sene çocuğumu vicdan azabı duyarak bir dershaneye verdim. Sonra da düşündüm, çocuğumun üstüne fazla gitmek istemedim çünkü çocuğum çok terbiyeli bir çocuk, çok insan bir çocuk, çok akıllı bir çocuk. Arkadaşları onu hep alır, yaş gününe, partiye, şuna buna götürürdü. O bir gün almış çocukları, arkadaşlarını, “Bugün de ben sizi bir yere götüreceğim.” demiş, Anıtkabir’e götürmüş. Giderken otobüste de konuşuyormuş, anlatıyormuş orayı, Atatürk’ü anlatıyormuş, duyan birisi dönmüş ona: “Aferin evlat, sen ne güzel konuşuyorsun.” demiş. Bu ifadeler bir baba olarak, tarihine, kültürüne, Ata’sına bağlı bir evlat, dürüst bir evlat yetiştirmekten dolayı beni çok mutlu etmişti. Yani, bizim, temelde iyi insan yetiştirmek gibi, eğitimin bir görevi var. Matematiği iyi değildi. Şu an çocuğum inşaat mühendisliği fakültesi 3’üncü sınıfta ve hiç zayıfsız geçiyor. O yaşta onu mahkûm edip, bunaltıp, üzerine gidip, işte “Sen başarısızsın, tembelsin, beceriksizsin.” gibi yaklaşan milyonlarca baba var böyle; çocuğu bunalıma sokan, çocuğu içe kapatan, evden kaçırarak davranış biçimleri... Veliler bu davranışlar içerisinde. Yani, bu eğitim, evet, okuldan başlamalı, ilkokuldan güzel örneklerle, arkadaşlık ilişkileriyle, barış ilişkileriyle.

Lise 2’nci sınıfta matematik dersine giriyorum. Öğrencinin birinin sıranın altında bir kitap okuduğunu gördüm ve kitabın kapağında böyle müstehcen bir resim vardı. Kızdım ben, sert davrandım ve elinden aldım kitabı, “Utanmıyor musun, derste kitap okuyorsun.” dedim. O resim beni etkilemişti yani kitap okuması değil. Onun böyle biraz hafif bir kitap olduğunu düşündüm. Akşam gittim, evde o kitabı okudum. Leo Buscaglia’nın “Yaşamak, Sevmek ve Öğrenmek” isimli bir kitabıydı. Öylesine sevdim ki kitabı, öylesine mutlu oldum. Ertesi gün öğrencilerin huzurunda o çocuktan özür diledim. “Sana teşekkür ediyorum. Sayende beni Leo’yla tanıştırdın ve kitaptan bir öğretmen olarak çok şeyler öğrendim ben, bir çocuğuma davranışı öğrendim.” dedim. Okuldan geldiği zaman “Leo, bugün ne öğrendin?” diyen babanın, çocuğa önem verdiğini, ertesi günler, Leo’nun, ailesine bir şey öğrenmiş olduğunu göstermek adına -eğer o gün aklında bir şey kalmadıysa bile ansiklopediyi karıştırıp- “Bombay nerede baba, biliyor musun?”, “Bilmiyorum.” diyor baba, “Hindistan’ın bir limanıdır, baba.” diyor. Baba çok ciddi bir şekilde annesine dönüyor, “Görüyor musun hanım, bak, bilmiyorduk biz. Teşekkür ediyorum Leo, bunu öğrenmiş olduk...”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına Şiddet Sayfa: 20

Bunun gibi anekdotlar, bilgilerle insanlara davranış biçimlerini, yaşama biçimlerini, insan ilişkilerini öğretecek eğitimin, dersin müfredata konması lazım. Millî Eğitim Bakanlığının müfredatı ülkede zaten her yerde uygulanıyor, her yerde eşit şekilde uygulanmıyor, teftiş sıfır. Bölgelerde devlet hâkim değil ki, öğretmen hâkim olsun, Millî Eğitim hâkim olsun. Dolayısıyla, bir tarafta şiddete alışmış bir genç üniversiteye geliyor; öbür tarafta, uyumlu, efendi, terbiyeli, hiç kavga etmemiş, okumak için üniversiteye gelmiş bir öğrenci. “Gel.” diyor, “Git.” diyor; üniversitedeki ortam bu. Üniversitelerde şimdi kurtarılmalar başladı, PKK'nın hâkimiyeti başladı. Şiddet gösteriliyor, Emniyet seyirci, rektör seyirci korktuğu için. Bir de Hükümet politikası var, aman olaylar çıkmamasın, bir uzlaşma, barış süreci falan diye... Bu terör örgütünün, üniversiteleri... Bakın, Marmara Üniversitesine resimler asıyorlar, “Buraya girersen öleceksin.” diyorlar, gençlerin isimlerini vererek üniversiteye girmeye tehdit ediyorlar. Ege Üniversitesinde Fırat isimli bir genç, üniversitenin içerisine girmeden çocuk Emniyete haber veriyor: “Beni koruyun, sınava gireceğim, bunlar beni öldürecek.” Rektöre veriyor, Emniyete veriyor. Buna rağmen, o çocuğu bıçaklıyorlar, kırk beş dakika yerde yatıyor. Polis arabaya almıyor, ambulans içeri girmiyor, kan kaybından ölüyor. Bu şiddetin kadını, erkeği yok. Üniversitelerde o şiddet ortamında yetişen bir gencin... Üniversitelerde bu eğitimin verilmesiyle, temelden şiddete alışmış, molotofu polise atmış, devlete karşı çıkmış, bayrağı yakmış, yıkılmış insanları yetiştiriyoruz biz eğitimle. Bana öğretmen diyor ki: “Vekilim, her terörist öldüğünde okulumuz kapanıyor, bütün öğrenciler terörist cezasine götürülüyor. Bakana söylüyorum, teftiş, biri gidiyor... O tehdit eden okul müdürü öğretmenleri topluyor, ‘Bunu kim çıkardıysa, kim söylediye...’ Çok galiz küfürlerle hakaret ediyor. Bu küfürleri yedim vekilim.” Sonra Mardin’e gittim, Mardin’de aynı hareketlerle karşılaştık. Diyeceğim o ki, bir devlet hâkimiyetinin, disiplininin, insanların güveneceği bir yer olması lazım. İnsanlar adalete güvenmiyor. Şikâyet ettiği adam kendisinden önce çıkıp geliyor. Kanunları bir düzene sokmak lazım. Bir korkutuculuğu yok, bir caydırıcılığı yok. Siz “şu kadar yıl” diyorsunuz. Yani, cezaevleri, ıslahevi değil. Giren adam orada daha çok kabadayı olup çıkıyor. Gidip de utanan o veli “Ben karımı dövdüm, çocuğumu dövdüm, komşumu dövdüm.” diyerek... Cezaevine atılmış kişi çıktığında “Ya, ben hata yaptım, yanlış hareket ettim.” diye... Cezaevinde bir eğitim yok. Bu eğitimi cezaevine de, oraya da baştan sokmak lazım, Toplumun her alanında -konuşmamı uzatmak istemiyorum ama- ilkokuldan, ortaokuldan, liseden itibaren, eğitimin her kademesinde, şiddeti insanların dışlamasını; insanın konuşarak düşünerek, uzlaşarak bir yere gelmesini, birbirlerini sevmesini -kimi Yaradan’dan dolayı sever, kimi insan olduğu için sever, kimi korkarak, kendi inançlarına göre tercihi ama- şiddetten uzak durmasını sağlamamız gerekiyor. Evet, üniversitelere gelinceye kadar zaten o aşırı almış oluyor, psikopat oluyor.

Üniversitelere girişte sınav güvenliği yok değerli üyeler. Bir bölgede Türkçe okumayı, konuşmayı bilmiyor çocuk; ODTÜ’yü kazanmış, fen fakültesini kazanmış. Kazanması mümkün değil. Sınav oluyor... Biz dershanelere çocuklarımızı veriyoruz aman o başarsın diye, üzerinde duruyoruz, titriyoruz; öbür taraftaki, çocuğumuzun 2 katı puanla geliyor. Tabii ki intibak edemiyor Ege Üniversitesine, Marmara Üniversitesine, İstanbul Üniversitesine, ODTÜ’ye. Ne yapıyor? Bunlar ve dışarıdan getirilenlerle hemen terör örgütlerinin grubuna katılıyorlar, sınavlarda yerine... Örgüt, üniversiteleri eline geçirmeyi hedeflemiş durumda. Bir yazım var, gazetelere de verdim, bir dergiye yazdım. Terör örgütü şu an üniversiteleri ele geçirmeyi hedeflemiş. Bunun için kendisinin tespit ettiği güçlü, kuvvetli kişileri, yerine başkalarını sınavlara sokuyor ve hedeflediği okullara yerleştiriyorlar. Hükümetin, devletin bunu dikkate alması lazım ama hep başka şeylerle uğraşıyoruz. Asıl, ülkenin meseleleri konusunda, ben -bu komisyonların, emin olun- komisyonlar marifetiyle, Meclisle bu işin fazla ileri gidemeyeceğini, Millî Eğitim Bakanlığının değerli yetkililerinin vicdanlarına bıraktığını, bunu üniversitelerin vicdanına bıraktığını... Bu konunun değerlendirilip -Allah rızası için- toplumdan bu şiddeti mutlaka uzaklaştırılması, iyi insan yetiştirmenin bir düşüncesi içerisinde olunması lazım yani birilerinin söylemesiyle değil, herkesin kendinde bu sorumluluğu hissetmesi lazım. Ama herkes, birçok insan günü kurtarmaya çalışıyoruz.

Komisyon, Değerli Başkanım bu konuda gerçekten çaba sarf eden, işi çok ciddiye alan ve bu Komisyondan çok ciddi şeylerin çıkmasını isteyen bir insan. Buna bütün kalbimle ben inanıyorum ama onun bile bu süreç içerisinde... Çünkü biz hep olayların sonuçlarıyla burada ilgileniyoruz. “Senin çözümün ne? Ne yapalım?” sorusuna çok ciddi, verimli cevaplar alamıyoruz uzmanlardan. İster istemez, Meclisi, milletvekillerini, biraz Komisyonun bu çalışma sürecinde umutsuzluğa sevk ettiği gibi bir kanaat oluşuyor şahsen bende.

Nereye getireyim? Hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bulut, sorunuz var mı, yoksa değerlendirmeleriniz...

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Değerlendirmeler...

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, Sayın Bulut da bir deneyimli eğitimci. Bu anlamdaki, eğitim anlamındaki görüşleri elbette önemli. Ancak, tabii ki konuşmasının odağında Türkiye'nin terör sorununu ve terör sorununun oluşturduğu kamu düzenindeki bozuklukla ilişkili kendisinin siyasi görüşlerini sundu. Tabii bu siyasi görüşler, tespitler bizimle farklılıklar arz edebiliyor. Esasen bu Komisyonun konusu olmamakla birlikte, şu anda kadına şiddet ve bunun nedenleriyle ilişkili ve konularımız da Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu. Bununla ilişkili müfredat konusunda da Sayın Başkanımız bize

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Kadına Şiddet Giriş : Tarih :24/03//2015 Stenograf : Kayıt: Kadına ŞiddetSayfa: 21
açıklamalarda bulundu, yeni dönemde konulacak müfredat. Tabii bizim de kendi siyasi görüşümüz doğrultusunda, bu kamu düzeninin ya da devlet hâkimiyetinin olmadığı görüşüne çok katılmadığımızı belirtmek istiyorum.

Ayrıyeten, şunu da belki söyleyebilirim: Özgürlükler ile kamu düzeninin korunması arasına çitayı nereye koyacağımızın adı da politikadır. Bu noktada biz de -kendi mensubu olduğum parti olarak- bu çitayı şu anda iç güvenlik yasasında polise vereceğimiz yetkilerle koymuş olduk. Dolayısıyla, Sayın Bulut'un bahsetmiş olduğu molotofkokteylli saldırılarda da bizim de alacağımız önlemler veya çitamız orada yer alıyor.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Sayın Başkan, partililik yok burada. Ben bir partiden bahsetmiyorum.

BAŞKAN – Tabii, yok. Siz, efendim, siyasal görüşlerinizden bahsettiniz, ben de bu nedenden dolayı kayıtlara geçmesi açısından bu görüşleri belirtmek ihtiyacı hissettim.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Siyasal değil ama, bunların hiçbirisi siyasal değil. Hayat bu.

BAŞKAN – Bu arada sayın katılımcılara da biz yazılı olarak bazı sorular vermiştik. Biz bir rapor hazırlayacağız. Bu rapora katkı olması açısından bunların da yazılı olarak cevaplarını almayı ümit ediyoruz.

Çok değerli katkılarınız nedeniyle, ben, milletvekillerimize, sizlere, değerli uzmanlarımıza ve daimî konuklarımıza çok teşekkür ediyorum.

Oturumu bugün itibarıyla kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.58